ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 208 (11806) | 1968 оной сентябриин 4, среда | Сэн 2 мүнгэн

ҺАРААР УРИДЛАН

ЦАХИР. (Телефоноор абтаба). Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой, Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай зунай дүрбэ. һарын үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха гэһэн үүсхэлые Захааминай аймагай «Победа» колхозой һаалишад, мал адуулагшад нэгэн дуугаар дэмжэһэн байгаа. Эндэхи һаалишад энэ мүрысөөндэ оролсожо, зунай бэлшээриин үе хаһые гүйсэд һайнаар хэрэглэн, адууһа малһаа абтаха ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө эршэтэй һайнаар ажаллаһан байна. Колхозой һаалишад хахад жэлдэ һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө аймаг соогоо эгээл түрүүлэн дүүргээ һэн.

Колхозой һаалишад шэнэ амжалта туйлаһан тухайгаа һаяхан элидхэбэ. Байгша оной түрүүшын гурбан квартал соо гүрэндөө 3860 центнер һү худалдаха түсэбөө эндэхин сентябриин 1-дэ дүүргэв. Закаменскын һүнэй заводто колхозой фермэнүүдһээ 3963 центнер һүн тушаагдаба.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эндэхи эрхим һаалишан, КПСС-эй райкомой гэшүүн Ханда Доржиевна Абидуева түрүүлжэ ябана. Үнгэрһэн найма һарын туршада даажа абаһан үнеэн бүриһөө 1400 килограмм һү һаагаа. Мүн һаалишад Валентина Николаева, Зинаида Гончикова гэгшэд ажалдаа ехэ амжалта туйлана.

Ажахынгаа арга боломжонуудые тооложо үзөөд, колхозой һаалишад гурбадахи кварталай дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 350—360 центнер һү гүрэндэ худалдаха зорилго урдаа табиба.

РЕПОРТАЖ

СҮҮДХЭДЭЭ 90 ТОННО

...ЯА. Эндэ Бэшүүрэй совхо... ...рдохи бригадын тарянай ...ршоно, хүнүүд олоорoo ...анэнэ. Элдэб машина... ...й хүнхинөөн холуур дуул... Хоёр зернопульт хү... Тэдэнэй хиидхүүлэн сэбэр... ...байһан тарян наранай эл... ...ю алтаран яларна. Ёһо... ...атан бороо. Таряа аша... ...машинанууд ерэжэл, ерэ... ...байна. Поли дээрэһээ аса... ...ан тарян ехэнхидээ ороо... ...эрлэхэ, хатааха пунктын ...эн бункер соо буулгагда... ...э бункерһаа таряа сэбэр... машинануудта ороно. Сэ... ...эһэн тарян шиигтэй бай... ...рооһо хатаадаг тусхай тү... ...рэ руу гоожоно. Гүрэндэ ...даха тарян шиигтэй бэ... ...аа, сэбэрлэгдэмсээрээ ороо... ...түураа гаргаха нүхэтэй ...й бункер соо ороно. Харин ...эй, шорой тооһониинь ута ...гоор дамжуулагдан ондоо ...р соо абаашагдана. Эдэ бун... ...үүд автомашинын доронь ...байхаар дээрэ тодхогдон... ...нэ аргаар нэгэ машина та... ...ахад минутын туршада сэ... ...дэ болоно.

...э бригада хамта дээрээ 2090 ... таряалантай. Энээнэйнь ... гектарынь шэниисэ юм. ...ань һайн. Сүүдхэдээ брига... ...таряанай тоог дээрэ дунда ... 120 тонно ороoһон аса... ...аа. Таряа сэбэрлэхэ, хатаа... ...унктын сүүдхэдээ 90 тонно ...е сэбэрлэдэг дээрэһээнь та... ...тоог дээрэ ехээр сугларан... ...рэндэ тушаагдана.

...ниг нойто ехэтэй тарян зер... ...нуудаар хиидхүүлэн ха... ...ана, сэбэрлэгдэнэ. Бригадын ... зернопульт түхэреэн сүүдхэ... ...е дүдэлгэтдэнэ. Энэ аргаар ...э соо 100 тонно таряа сэ... ...жэ, хатаажа болоно.

...э намар эндэ хамта дээрээ ... тонно тарян сэбэрлэгдэхэ ... бригадынхид энээнээ 14—15 ...эй туршада сэбэрлэжэ дүүр... ...р хараална.

...орондоо ойро оршодог хоёр ...ын механизаторнууд мүнөө ... хамтадаа 12 мянган цент... ...таряанай үрэһэ хүрэнгэ хада... ...аар хараалланхай. Хэнэйшье ...аар үрэһэ хүрэнгэ болгогдо... ...тарян хуурай байдаг. Энээн ...һээ үрэһэ хүрэнгэ юрэ ...эргдэнэ. Һайнаар хатаагда...

һан ороoһон бункерһаа түрүүлэн сэбэрлэхэ түхеэрэлгэдэ ороно. Эндэһээ тарян треернүүдтэ дамжана. Эндэ хоёр треер тодхогдонхой. Тэрэнэй нэгэниинь обёосой, харин нүгөөдэнь шэниисын. Треернүүд таряа ута богонёорнь илгана. Эндэһээ тарян складта ороно.

Бригадада 10 мянган центнер таряа хадагалха шэнэ склад бии. Тарянай хадагалагдахаһаа урид складай хананууд, оёорынь сагаадагдаха ёһотой. Склад иигэжэ сагаадахада элдэбын микробууд үхэнэ ха юм. Хадагалагдаһан тарянай халахаа һанахада агаараар үлеэлгэхэ болоно. Энэ түхеэрэлгэ складай оёор доро тодхогдонхой. Хабартаа таряа хуряалгын эхилхэдэ тарян складай оёортохи нүхэнүүдээр тусхай транспортёр дээрэ гаргаглажа, бункерта оруулагдана. Энэ бункерһаа тарян автомашинануудта ашагдан селкэнүүдтэ абаашагдана.

— Бидэ энэ һүүлэй жэлнүүдтэ тарянай тоогтой болоjо, ехэ амараабди. Олон хүншье эндэ хэрэггүй. Бүхы юумэн машинын хүсөөр бүтээгдэнэ. Таряа сэбэрлэхэ пунктые орой хоёр-гурбан хүн хүдэлгэнэ. Механигаар П. Х. Утенков хажуудаа нэгэ хүнтэй мүнөө хүдэлжэ байна,— гэжэ тарянай тоогые даагша нүхэр Слепнев хөөрэнэ.

Г. РИНЧИНО,
манай корр.

ХАЛУУНААР ДЭМЖЭГДЭНЭ

Таряа хуряалгые богони болзорто дүүргэхэ гэһэн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизаторнуудай үүсхэл Яруунын аймагай комсомолшууд ба залуушуулай дунда халуунаар дэмжэгдэбэ.

«Коммунизм», «Победа» колхозуудай, Комсомольско, Яруунын совхозуудай залуу механизаторнууд ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, таряа хуряалга дээрэ эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна. Комсомольско совхозой механизаторнууд Владимир Колосов, Цыден Митыпов гэгшэд таряа хадахадаа үдэр бүриингөө даабарие 1,5—2 дахин дүүргэнэ. Тиихэдэ Нарһатын совхозой комсомолшууд Василий Белобородов, Василий Григорьев гэгшэд өөһэдынгөө эршэтэ ажалые комсомолойнгоо ойдо зорюулна.

Аймагай колхоз, совхозуудай полинууд дээгүүр яһала һайн тарян ургуулагдаа. Сагай уларилай эрхэ байдалые хараадаа абажа, комсомолшууд болон залуушуул тарягаа гээлтэ хоролтогүйгөөр богони болзорто хуряахын тула ехэтэ оролдоно. «Коммунизм» колхозой залуу комбайнер Цырен Цыдыпов, «Победа» колхозой комбайнер Георгий Жамбалдоржиев гэгшэд залуу комбайнернуудай бүлэгүүдые толгойлно. Эдэнэр тарягаа шанар һайнтайгаар хуряажа, абаһан даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэхэ зорилготой. Тиигэжэ тэдэнэр үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын боро хараан болотор ажаллана.

Мүнөө аймаг дотор залуушуулай 56 агрегат эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй тоо үдэр ерэхэ тума олошорно.

В. ЧИМИТОВ.

ҮНЭТЭ БЭЛЭГ

Сэлэнгын совхозой дирекци, партийна ба хүдэлмэришэнэй комитедүүд хониной ноохо хайшалагшадай хүдэлмэриин дүн гаргаба. Залуу хайшалагша Андрей Бамбуев хүдэлмэриин 16 үдэрэй туршада 1235 хони хайшалжа, ажахы дотороо түрүү һуури эзэлһэн байна. Тиихэдээ бүхы дээрээ 3,5 тонно ноохо хайшалһан байха юм. Энэ түрүү хайшашан эрхим хүдэлмэриингөө түлөө телевизорээр шагнагдаба.

Нүхэр Бамбуев хониной ноохо хайшалагшадай республиканска мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ хабаадалсаһан, мүн Россин Федерацииншье конкурсдо оролсоһон байна.

Г. САБЖАЕВ.

ШАНАРЖУУЛАГДАҺАН СИЛОС

Сэл ногоохон кукурузын набша намаа поли дээрэһээ зөөжэ байһан автомашинанууд, хойноо тэргэ шагтагалһан тракторнууд һубарилдажа байгаад лэ хүрэжэ ерээд, силосэй нүхэнэй захада зогсоно. Тракторист Афанасий Филатов ашааень троссоор татажа буулгана.

Энээхэн үедэ һуулга соо мочевинэ бэлдээд байһан Спиридон Иванов һая буулгагдаһан ногоон дээгүүр тэрэнээ сасана. (Зураг дээрэ харагты).

— Нэгэ тонно ногоондо 4 килограмм мочевинэ нэмэнэбди,— гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Химическэ энэ бодосой тараагдахалаар лэ гэнжэн мөөртэй трактораараа механизатор Яков Ревенский хойшо урагшаа дабшана, траншей соохи ногоое нягтаруулан дарана.

Энэ жэл кукурузын ургаса һайн гаража, силос урда жэлнүүдэйхиһээ ехээр дарагдажа байна. Энээнийе Заганай һү һаалиин фермын газаа хаража болохо. Эндэ хоёрдохи траншей силосээр дүүргэгдэхэеэ байна. Тэд хуряагдаагүй кукуруза үшөө ехэ. Тиимэһээ тэдэнэр дахин нэгэ траншей малтажа оробо. Энэ хүдэлмэрие тракторист Александр Филатов түргэнөөр бүтээнэ.

— һүүлэй мэдээгээр 8,911 тонно силос дарагдаа,— гэжэ энэ «Заганский» колхозой түрүүлэгшэ Г. Конев мэдүүлбэ. — Үшөө 140 гектарай кукуруза хуряагдаагүй байна. Силос дараха түсэб заабол дүүргэгдэхэ.

Заганайхид энэ жэл ниитынгээ адууһа малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхээ. Колхозой сабшалан дээрэһээ 20 мянга гаран центнер үбһэн абтаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө 24,5 центнер хуряагдаһан байна. Тиигэжэ үбһэ бэлэдхэхэ түсэб 2 мянга гаран центнерээр үлүүлэн дүүргэгдээ.

Силос бүхыдөө тооной мочевинэ холигдожо, шанартай һайнаар дарагдана.

Үбһэ хуряаха, силос дараха хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

А. БОРИСОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ВЛКСМ-эй обкомой пленум

Комсомолой Буряадай обкомой ээлжээтэ пленум заргалдажа, «Комсомолые ударидаха талаар Красноярска хизаарай партийна организациин хэдэг хүдэлмэри тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй болон областной партийна эдэбхитэдэй суглаанай тогтоолнуудай ёһоор эмхидхэлэй болон политическэ ажал ябуулгаа һайжаруулха асуудалаар областной комсомольско организациин зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ. Табигдаһан асуудалаар комсомолой обкомой нэгэдэхи секретарь **М. Ф. Маханов** элидхэл хээ.

ВЛКСМ-эй обкомой пленум эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзөө. Һургуулида ошоһонтойнь дашарамдуулан, Г. А. Жуковае хоёрдохи секретарниин уялгаһаа пленум сүлөөлбэ.

ВЛКСМ-эй обкомой хоёрдохи секретаряар **В. Ф. Подлеснов,** пропаганда ба агитациин таһагай секретаряар **Р. Б. Гармаев,** һургуулиин болон студент залуушуултай хэгдэхэ хүдэлмэриин таһагай секретаряар **А. Н Яковлева** гэгшэд һунгагдаба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай харюусалгата эмхидхэлшэ **Ю. А. Князев,** КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** гэгшэд пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

ХЭБ ХЭДЭГ НЮТАГАЙ МАТЕРИАЛНУУДЫЕ АШАГЛАЛГАДА ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАГШАДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Шудхалаагай үйлэдбэридэ хэрэгтэй хэб хэдэг нютагай материалнуудые ашаглалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Быков Андрей Дмитриевичые — Ленинградай бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын болон алюминиин, магниин, электродно промышленностиин проектын институдай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ.

Соколов Олег Васильевичые — Буряадай геологическа управлениин центральна геологическа партиин начальник.

Ткаченко Калерия Михайловнае — НИИЛИТМАШ гэжэ Москвагай эрдэм-шэнжэлгын институдай лабораторие даагша.

Цибрик Алексей Николаевичые — УССР-эй Науканuудай академиин шудхалгын асуудал эрхилдэг институдай таһагые даагша.

Шкурко Иван Ивановичые — Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой шэрэм шудхалгын цехэй ахалагша технолог.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной сентябриин 2.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

ХЭБ ХЭДЭГ НЮТАГАЙ МАТЕРИАЛНУУДЫЕ АШАГЛАЛГАДА ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАГШАДТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕРЭЙ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын научно-техническэ бүлгэмдэ олон жэлэй туршада һайнаар хүдэлжэ, шудхалаагай үйлэдбэридэ хэрэгтэй хэб хэдэг нютагай материалнуудые ашаглалгада габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Габьяата инженерэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Дунаевская Мария Степановнада — Улаан-Үдын судна-бүтээлгын заводой центральна лабораториин начальник.

Розанов Николай Алексеевичтэ — Улаан-Үдын судна-бүтээлгын заводой главна инженер.

Шобогоров Петр Черняковичта — Буряадай геологическа управлениин главна геолог.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной сентябриин 2.

ЧЕХОСЛОВАКИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

...ГА, сентябриин 2. (ТАСС). ...агентствын дамжуулһанай ... Чехословакиин Коммунис... ... Центральна Комитедэй ... августын 31-дэ эндэ болоо. ...ликын Президент Л. Свобо... ...иумэй хүдэлмэридэ хабаада...

... парти доторхи мүнөөнэй ...да хабаатай асуудалнууд, ...ц тон хойшолуулашагүй шу... ...рилгонууд, кадрай асуу... ...удаар шиидхэгдэхэ дурад... ...д пленумэй зүблэхэ зүйлдэ ...агдаа.

...Ч-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи сек... А. Дубчек КПСС-эй, Совет... ...вительствын хүтэлбэрилэгшэ... ...е республикын Президент ...бодын, КПЧ-гэй ЦК-гай ба ...ельствын түлөөлэгшэдэй ... хэлсээнүүд тухай пленумдэ ...эбэ.

...хэлэн гол хубинь Москов... ...лсээнэй үрэ дүнгүүдэй үндэ... ...орон доторхи байдалые заһа... ... һайжаруулха, КПЧ-гэй ...ябуулгын программа догоор ...аргадаһан, социалис шэнэд... ...нүүдые хэхэ гэһэн январиин ...орхи политика үргэлжэлүүл... ...тула партиин саашадаа хэхэ ...ые тодорхойлолгодо зорюу... ...а.

...осковско хэлсээнэй үедэ абта... ...араа бодолнуудые бэелүүлхэ, ...аа бүхы гүрэнэй, партийна, ... зургаануудай үүргээ ...эхэ ябадал хангаха, тэдэнэй ...рандые һэргээхэ, армиин ба ...рүйе сахидаг органуудые бү... ...анга болгохо, дотоодын хэрэ... ...эй министерствын хүтэлбэрие ...үүлхэ гээшэ энэ дары дүүр... ...хэ зорилго болоно. Социалис ... ёһо сэхэ шууд сахиһанай ...өөр эдэ хэмжээ ябуулганууд ...үүлэгдэхэ байна.

...иалис ёһо заршамуудта зү... ...эг политическэ эмхинүүдэй ...ые, мүн национальна фронт... ...дуур политическэ партинуу... ...һэргээхэ гэһэн һэдэлгэнүүдые ...гта гуримаар усадхан зай... ...ха шухала. Политическэ хүдэлмэри саашадаашье национальна фронтын эдэбхитэй ябуулгын үндэһөөр эмхидхэгдэхэ, тэрэнэй политическэ үүргэнь 1968 оной январиин урда тээхидэл адли ёһын тэдыдэ дүүргэгдэжэ болохогүй.

Уласхоорондын политикын талаар **ЧССР социалис оронуудтай мүнөөнэйнгөө харилсаа үргэлжэлүүлхэ, договорнуудһаа эшэ үндэһэтэй уялгануудаа сэхэ шууд дүүргэхэ болоно. Варшавска договорой хани нүхэсэлые саг үргэлжын гэжэ тооолоно, нейтралитет баримталха гэдэг эрилтэнүүдые эрид буруушаана. Юундэб гэхэдэ, нейтралитет гээшэ мүнөөнэй оршон байдалда манай арадуудай ашаг туһые, социалис хүгжэлтын ашаг туһые хангажа шадахагүй байна гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.**

Социалис табан ороной сэрэгүүдэй Чехословакида ошоод байһантай холбоотой асуудал шиидхэхэдээ, тэдэнэй удаа дараалан гараха байһые хараада абаха шухала гэжэ А. Дубчек мэдүүлбэ. Тэрэнэй түрүүшын шатань бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Энэ шатада тэдэ сэрэгүүд городуудһаа, бусад һуурин тосхонуудһаа гаргагдажа, тусхай заагдаһан газарнуудта абаашагдаха. Түбшэн байдалай Чехословакиин органуудаар хангагдаһан, социалис байгуулалтые сахин хамгаалха ябадалай хангагдаһан газарта хаа хаанагүй тиимэ шата бэелүүлэгдэхэ байха.

Манай парти, республикын правительство дахинаа нэрэ зэргэдээ хүрэмэ болохын тула, үмэнэхи зорилгонуудаа, манай ороной арад зоной, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй үмэнэхи харюусалгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг байхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ ёһотой гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ. Манай партиин арадай нэгэдэл сахиха ёһотойбди. Тиигэһэнэйл үндэһөөр манайда социализмын саашанхи хүгжэлтэ хангагдажа шадагдаха гэжэ этигэнэбди. Манай арадуудай оюун бодолдо, зүрхэ сэдьхэлдэ коммунистнуудай хүтэлбэрилхы политическэ хүсэн байхыень болюулха гээгүй һаа, юунэйшье болоо хада, энэ үндэһэ һуури эбдэхэ ёһогүйбди гэбэ.

А. Дубчек элидхэлэйнгээ түгэсхэл дотор, удаа тээнь пленум дээрэ болоһон дискуссиин түгэсхэлдэ иимэ гол бодомжонуудые тусхайлан тэмдэглээ:

Москвада хэгдэһэн хэлсээнүүд шэнэ, бүри һайн оршон байдал хангаа. **Бүхы партиин политическэ хараа бодолые энээндэ сэхэ шууд тааруулха хэрэгтэй. Манай ороной ажана түбшэнөөр хүгжэхын тула, январиин һүүлээрхи хараа бодол үргэлжэлүүлхэ арга боломжо хангахын тула, бодото дээрээ шалгагдаһан, зүб программа бэелүүлхын тула ондоо оно мүр байхагүй.**

Январиин һүүлээр баримталан бэелүүлэгдэжэ байһан политикын үндэһөөр, тэрэнийе дүүргэлтэ болгоходоо урда мэтээр алдуу гаргангүй, партиин нэгэдэл хангалгаһаа мүнөө олон юумэ дулдыдаха байна.

Манай партиин энэ политика бүхы социалис, түрүү хүсэнүүдэн суртал **бодолой холбоо найрамдалай таһаршагүй, зохёон байгуулхы хуби болохынь тула** мүнөөнэй тон хүндэ оршон байдалда оролдолго гаргаха болонобди. Бидэнэр — интернационалистнууд байгаабди, тиимэл хэбээрээ үлэхэбди. Бүхы коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудтай харилсаа холбоотой байхые хүсэнэбди, социалис оронуудай хани нэгэдэлдэ хабаатай байхаяа лаблан мэдүүлнэбди, союзник ёһоной бүхы уялгануудтаа үнэн байхабди. Манай аха дүү хоёр арадай — чехүүд ба словагуудай, ЧССР-эй бүхы арад үндэһэтэдэй нэгэдэлые бэхижүүлгэ Эхэ оронойнгоо арадай нэгэдэл хангаха эшэ нүхэсэл болоно. Тиимэһээ ЧССР-эй гүрэнэй-федер а т и в н а хуули захиргаанай байгууламжые өөрынгөө политикын гол зорилгонуудай нэгэн гэжэ тооложо үргэлжэлһөөр байнабди. Энэ асуудалые түргөөр шиидхэлгэһээ партиин январиин һүүлээрхи бүхы политика дулдыдаха байна. Энэ зорилго дүүргэхын тула шухала бүхы хүдэлмэри хаһа саг соонь бүтээхэ ёһотойбди.

КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь гражданинуудай үдэр бүриин ажабайдалые хэм гуримдань оруулха хэрэгтэ бүхы хүсөөрөө туһалхыень уряалан, хүдэлмэришэд, таряашадта, хангалгын албанай, худалдаа наймаанай, транспортын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаба. Хаа хаанагүй журам бэхижүүлхыень, партиин дээдэ органуудай, национальна фронтын, правительствын, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй оролдолго хүсэлэлгэ дэмжэхыень уряалба.

Республикын Президент Л. Свобода Москвада хэгдэһэн хэлсээнүүд тухай Центральна Комитедтэ тоосон элидхээ. Эдэ хэлсээнүүд миниин үүсхэлээр хэгдээ, тэндэ Чехословакиин хуули засагай дээдэ тушаалта ажал ябуулагшын уялга дүүргээб гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Партиин ба гүрэнэй хүтэлбэрилхы зургаанууд хүдэлмэрилжэ эхилээ. Хото городуудтахи байдал заһаржа байна гэжэ Л.Свобода хэлэбэ. Январиин һүүлээр эхилһэн политикаяа бэелүүлжэ үргэлжэлхэбди. Мүнөөнэй хүшэр байдалһаа гараха хүнгэн бэшэ, орёошье һаа, бэелүүлэгдэмээр арга боломжо, саашадаа амжалта хангажа боломоор арга бии болоо.

Манай социалис эхэ ороной ажабайдалда һайнаар нүлөөлһэн, январиин һүүлээрхи хүгжэлтын программа хадаа манай генеральна хараа шугам болоно, манай партиин ба арадай дура хүсэлөөр тиимэ ёһоороо үлэхэ зэргэтэй гэжэ Л. Свобода тусхайлан тэмдэглээ. Гэхэ зуура, тиимэ байгаа хаданьһүнгэрэгшэ һарануудта бидэнэй хүсэ һуларуулһан хархис этэгээдүүдэй ба шэглэлэй гү, али манай социалис хүгжэлтэдэ харша этэгээдүүдэй зоргоороо аашалха арга олгоһон дутуу дундануудһаа, алдуунуудһаа манай партиин политическэ ажал ябуулга сүлөөрхэ ёһотой гэжэ Л. Свобода тусхайлан тэмдэглэбэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн И. Смрковский Московско хэлсээнэй үедэ абтаһан шиидхэбэринүүдтэй КПЧ-гэй ЦК-гай пленумые тодорхойгоор танилсуулаа.

Партиин январиин һүүлээрхи политикын үндэһэн хараа бодол ба тэрэнэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ тушаа марган һэжэглэһэн зарим хүнүүдэй үгэнүүд, тэрэшэлэн мүнөөнэй байдалые политическэ харша хараа бодолой үндэһөөр сэгнэһэн үгэнүүд пленум дээрэ буруушаагдаа. Тэдэ зарим хүнүүдэй баримталдаг хараа бодол Московско хэлсээнэй үрэ дүнгүүдые таһалдуулжа болохо, тиигэбэл арад түмэнэй ашаг туһада аюул тохёолдуулхаар хорото балмад, харюусалгагүй политикада хүргэжэ болохо байна бшуу.

Московско хэлсээнһээ эшэ үндэһэтэй, тэрэшэлэн Тиссэ мүрэн дээрэхи Чиернэ хотодо, Братиславада хэгдэһэн хэлсээнүүдһээ эшэ үндэһэтэй зорилгонуудые дүүргэхээр, ЧССР-эй экономическа, политическэ ажабайдалай шадаал һаа түргөөр хэм гуримдаа орохо ябадал туйлахаар бэлэн байһанаа Центральна Комитедэй бүхы гэшүүд, пленумдэ хабаадаһан бүхы нүхэд зүбшэн хэлсэлгын үедэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Ажаг һэжэг һаналгын, үндэһэ баримтагүйгөөр гэмнэлгын оршон байдалые, элдэбээр аашалалгые партиин нэгэдэлдэ ехэхэн аюул тохёолдуулха ябадал болоно гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай пленум эрид буруушааба, арад зоной аша туһада ажаллаха, интернациональна уялгануудаа дүүргэхэ гээшэ мүнөөнэй түгшүүрилтэ байдалһаа гараха гансахан онол арга, гансахан зүб шиидхэбэри болохо гэжэ тоолоно.

КПЧ-гэй ЦК-гай пленум заседаниингаа түгэсхэлдэ хэдэн тогтоолнуудые нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

КПЧ-гэй ЦК-гай пленум Москвадахи хэлсээнэй үедэ КПЧ-гэй Центральна Комитедэй Президиумэй баримталһан хараа бодолые Московско хэлсээнэй үрэ дүнгүүд тухай тогтоол доторoo һайшааба.

Энэ хэлсээнэй тобшололнуудые политическэ хүдэлмэридөө сэхэ шууд хүтэлбэри болгохыень Центральна Комитедэй, Түбэй хиналта-шалгалтын комиссиин бүхы этигэмжэтэд ба гэшүүдые, тэдэнэй органуудые пленум уялгалаа. Дурсагдаһан тобшололнууд ЧССР-тэхи байдалые, Варшавска договорто хабаатай социалис табан гүрэнтэй харилсаагаа удаа дараалан заһаруулха арга нүхэсэл болоно.

КПЧ-гэй ЦК-гай пленум онсо яаралтай XIV' съездын сентябриин 9-дэ зарлагдаһые болюулха гэһэн тогтоол гаргаба.

Партийна хүтэлбэрилхы органуудта кадрнуудай талаар хубилалта хэхэ тухай тогтоол баталагдаа. Партиин областной комитедүүдэй, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй, КПЧ-эй ЦК-гай дурадхалнуудай үндэһөөр КПЧ-гэй Центральна Комитет КПЧ-гэй ЦК-гай кандидадууд байһан 7 нүхэдые гэшүүд болгоо, 80 нүхэдые КПЧ-гэй ЦК-да сэхэ һунгаа. Мүн иимэл гуримаар КПЧ-гэй Түбэй хиналта-шалгалтын комиссида хубилалтанууд хэгдэбэ.

КПЧ-гэй Центральна Комитет КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн О. Швесткые «Руде право» газетын ахамад редакторай уялгаһаа сүлөөлөөд, КПЧ-гэй ЦК-гай недели бүри гаргадаг «Трибуна» гэдэгые хүтэлбэрилхөөр томилоо. КПЧ-гэй ЦК-гай пленум КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүнэй, секретариин уялгануудһаа Д. Кольдерые сүлөөлбэ (саашадаа гүрэнэй органуудта хүтэлбэрилдэг болохо). КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүнэй уялгаһаа сүлөөлхэ тухай Э. Ригын, мүн КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүнэй, Национальна фронтын Центральна Комитедэй Түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай Ф. Кригелиин гуйлтануудые хангаа.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидадай уялгаһаа сүлөөлхэ тухай А. Капегай гуйлтые пленум хангаба. Тэрэшэлэн пленум Ч. Цисаржай гуйлтые хангажа, КПЧ-гэй ЦК-гай Секретариадай гэшүүнэй ба секретариин уялгануудһаа тэрэнийе сүлөөлөө.

Удаа тээнь КПЧ-гэй ЦК-гай пленум нюусаар дуугаа үгэлгын гуримаар КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй шэнэ гэшүүдые, гэшүүндэ кандидадуудые, Секретариадай шэнэ гэшүүдые, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнарые һунгаба.

Э. Эрбание КПЧ-гэй ЦК-гай Секретариадай гэшүүнэй уялгаһаа сүлөөлөөд, Национальна фронтын Центральна Комитедэй Түрүүлэгшын тушаал даалгаха гэжэ КПЧ-гэй Центральна Комитет дурадхаа.

ЧССР-эй Президент Л. Свобода КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй хүндэтэ, бүрин эрхэтэ гэшүүнээр һунгагдаа.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумдэ мүнөө үень иимэ хүнүүд ороно гэбэл: А. Дубчек, В. Биляк, О. Черник, Э. Эрбан, Л. Грдинова Я. Гетеш, Г. Гусак, В. Кабрана, Э. Млынарж, В. Нойберт, Я. Пиллер, И. Пинкава, Ш. Садовский, В. Славик, И. Смрковский, Л. Свобода, В. Шимечек, Б. Шимон, И. Шпачек, А. Тяжкий, И. Зрак.

Ф. Барбирек, И. Ленарт, К. Полачек гэгшэд КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидадууд болобо.

КПЧ-гэй ЦК-гай Секретариадай гэшүүдэй уялгануудһаа О. Воленик, Ш. Садовский гэгшэд сүлөөлэгдөө.

КПЧ-гэй ЦК-гай Секретариадта И. Шпачек, КПЧ-гэй Хойто Моравиин обкомой нэгэдэхи секретарь, Л. Ковальчик, И. Секера гэгшэд нэмэжэ һунгагдаа.

КПЧ-гэй Урда Моравиин областной комитедэй секретарь И. Шпачек КПЧ-гэй ЦК-гай секретаряар һунгагдаба.

И. Секера «Руде право» газетын ахамад редактораар һунгагдаа

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ПЛЕНУМ БОЛОБО

«Аймагай комсомолшууд болон залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай» асуудал КПСС-эй Кабанскын райком ээлжээтэ пленум дээрээ зүбшэн хэлсэбэ. Тус асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. И. Титов элидхэл хээ.

Аймагай комсомолшууд, залуушуулай ажабайдал ба ажал ябуулгын ямар зэргэдээ байһые элидхэлшэ гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулба. Тиихэ зуураа комсомолой хүдэлмэриие партийна организацинуудай зүгһөө хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бии байһан дутагдалнуудые элирхэйлэн дурдаа, саашадань тэрэниие усадхаха хэмжээнүүд тухай онсо тогтобо.

Элидхэл тушаа Тимлюгэй цементнын заводой парткомой секретарь А. М. Ананьев, Шергинскэ совхозой директор В. И. Карпов, Оймороой совхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь В. Левин, ВЛКСМ-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь Г. П. Новолодский болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Хэлсэһэн асуудалаараа пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба. Тэрээн дотор комсомолой организацинуудай хүдэлмэриие, залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулха зорилго хараалагдаба.

Пленумдэ хабаадагшад КПЧ-гэй ЦК-гай, правительствын болон Чехословакиин Социалис Республикын Национальна суглаанай бүлэг гэшүүдэй хандалгатай танилсаба. Социализмын хэрэг үйлэнүүдые сахин хамгаалха ябадалдань чехословак арадта Советскэ правительствын, социалис бусад оронуудай туһалһые хани халуунаар дэмжэбэ.

И. ГАВРИЛИН,
«Байкальские огни» газетын редакторай орлогшо.

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Зүүн Сибиринн түмэр замай Улаан-Үдын отделениин партийна организациин коммунистнуудай хамтын суглаан зарлагдажа, партийна организациин эмхидхэлэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Партбюрогой секретариин орлогшо нүхэр Задерей гэгшын хэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ олон коммунистнууд хабаадаба.

Партийна организациин эмхидхэлэй хүдэлмэриин үрэ дүн яһала һайн. Отделениин коллектив жэлэй түрүүшын хахадай үйлэдбэриин түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Түсэбһөө гадуур 1,5 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулһан байха юм.

Гэбэшье партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэридэ дутагдалнууд баһал олон гэжэ элидхэл соо, мүн үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байха юм. Отделениин зарим участогуудай коммунистнууд түрүү үүргэеэ, эмхидхэхы эрилтэеэ дээшэлүүлжэ шадабагүй. Ниитын эмхинүүдые муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ партбюро шүүмжэлэгдэһэн байна. Агит-талмайнууд дээрэ мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Профсоюзай ба комсомолой организацинууд баһал һанаһанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй. Эдэ бүгэдэндэ партбюро зэмэтэй.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ҺАЙН ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Спиртзаводой партийна эхин организаци хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха талаар нилээд баян дүй дүршэлтэй болонхой. Эндэхи цех бүхэндэ политинформатор үдэр бүри һүүлэй мэдээсэлнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэжэ байдаг заншалтай. Гадна тэдэнэр дааһан участогтаа «дайшалхы хуудаһа» гаргадаг, мүн мүрысөөнэй дүн согсололсодог гурмтай юм. Тэрэшэлэн агитаторнуудшье яһала хүдэлнэ. Тэдэнэр посёлогой айлнуудые хубаажа абаад, гэр гэртэнь ябажа гү, али нэгэ тээ суглуулжа, орон дотороо, дэлхэй дээрэ боложо байһан һонинуудые үе-үе болоод лэ хөөрэжэ үгэдэг.

Партийна организациин энэ дүй дүршэлые КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһаг шэнжэлжэ үзөөд, райкомой бюрогой үзэмжэдэ табиһан байна. Партбюрогой секретарь нүхэр Н. К. Родионов политинформаторнууд болон агитаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай бюро дээрэ элидхэбэ.

Политинформаторнууд болон агитаторнуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ талаар партийна организациин гаргадаг оролдолгые КПСС-эй райкомой бюро һайшааба.

ЕХЭ ОЙДО БЭЛЭДХЭЛ

ХЭРЭН. «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол ба соёл сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал КПСС-эй Түнхэнэй райкомой пленум зүбшэн хэлсэбэ. Тэрэ асуудалаар партиин райкомой секретарь нүхэр Крючков Н. И. элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл тушаа 11 хүн үгэ хэлээ. Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Медведев хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Соёл сурталай хүдэлмэриие улам һайжаруулха зорилго хараалһан тогтоол, мүн В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтаха бэлэдхэл хэхэ ехэ хэмжээ ябуулганууд баталагдаа.

КПСС-эй райкомой пленумэй болохын урда тээ энэ хуралдаанда суглараашад һая үнгэрһэн Бүхэсоюзна багшанарай съездэ хабаадалсаһан делегат, Буряадай АССР-эй габьяата багша Ш. Х. Пантелеевагай лекци хүмүүжүүлгэ-һуралсалай хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха хэрэгтэ олониитын бэелүүлхэ үүргэ тухай лекци һонирхон шагнаһан байна.

И. ПОЛХОНОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ

ЙОШКАР-ОЛА: элүүр энхые хамгаалагшад

Ороной олохон дээдэ һургуулинуудые дүүргэжэ, дипломуудые абаһан 115 залуу врач Мариин АССР ерэбэ. Тэдэнэрые гол түлэб республикын хүдөө нютагуудай, хүдэлмэришэдэй тосхонуудай эмнэлгын эмхи зургаанууд хүндэтэйгөөр угтаа.

Мари арадай элүүрые мүнөө мянга гаран врач, таба мянган медицинскэ дунда мэргэжэлтэд сахина.

МИНСК: шубуу үсхэбэрилхэ индустри

Белорусси соогоо эгээл ехэ, шубуудай фабрикануудай нэгэнэйнь барилга Минскдэ дүтэхэн «Большевик» совхозой газар дээрэ эхилбэ. Оньһон түхеэрэлгөөр бүрин хангагдаһан энэ фабрикада хоёр зуу мянган эмэ тахяа тэжээгдэхэ юм.

Тон иимэ предприяти Оршада баригдажа захалаа. Шубуу үдхэхэ промышленна түхэлэй фабрикануудые Барановичида, Витебскдэ, Гомельдо, мүн бусад городуудта мэнэ һаяар баригдажа эхилүүлнэ.

РИГЭ: алюминеэр бүтээгдэһэн автобус

Ригын туршалгын заводто иимэ автобус хабсарагдаа гэжэ ТАСС-ай корреспондент мэдээсэнэ. Алюминеэр бүтээгдэһэн үргэлжэ кузовынь машиные нилээд хүнгэн болгоо. Түрүүнэйхиһээ 250 килограммаар ехэ ашаа тээхэ аргатай.

Наранай элшэдэ мүнгэн шэнгеэр ялбайһан автобус түрүүшынгээ туршалгын рейсдэ гараба.

МОСКВА: һонирхолтой шэнэ генератор

Тартугай гүрэнэй университедэй эрдэмтэд шэнгэн бодос тон жэжэхэнээр сүршэхэ тааруу зохид генератор ухаалан зохёобо.

Энэ генератор ехэ аэрозоль атмосферэдэ сүршэхэ аргатай. Тиимэһээ тэрэнэй комплектдэ хүсэтэй ток үгэдэг түхеэрэлгэ оролсоно. Шэнгэн бодос сүршэхын тула нягтаруулагдамал агаар хэрэглэгдэнэ.

Шэнэ генератор медицинэдэ, ветеринарида, мүн бусад шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг байха.

КАЛИНИНГРАД: миллионер экипаж

«Черноморская слава» гэжэ тамаран ябадаг бааза Баруун-хойто Атлантикаһаа бусаба. Загаһа олзоборилон бүйлүүлдаг энэ заводые тушаан абахадаа, баазын барилгада гараһан гаргашые 1968 оной сентябрь болотор харюулха уялга тэрэнэй экипаж абаһан юм. Энэ уялгаяа нэрэтэй гүрэтэйгөөр дүүргээ. Баазын команда 24 һарын туршада океан соогуур зургаан рейс хэжэ, 64 мянган центнер продукци үйлэдбэрилөө. 6 миллион 49 мянган түхэригэй олзо доход оруулагдаа.

КИНЕШМЭ: ехэ барилгын эршэ

Волгын эрье дээрэ үндыһн болжо байһан, автомобиль бүтээхэ шэнэ заводой барилга үдэр бүри үндэр болоно. Шухалаагай цехэй армаг хирпиисээр, бетоноор, шэлээр бүтээгдэнэ. Волго дээрэхи урданай городто баригдажа байгаа предприяти Москвагай хүнгэн машина бүтээдэг заводой филиал болохо юм. «Москвич-412» гэжэ хүнгэн машинын урдахи, хойтохи голнуудые, залан жолоододог механизмуудые, бэшэшье детальнуудые эндэ бүтээдэг болохо.

БАКУ: социальна хүгжэлтын гурбан жэл

Коллективэйнтээ социальна хүгжэлтын программа баталан абаһан Бакугай 26 комиссарай нэрэмжэтэ заһабарилгын механическа заводой үүсхэлые партиин Бакугай городской комитет һайшаан дэмжээ. Энэ, гурбан жэлэй түсэбынь үйлэдбэриеэ үргэдхэхэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажалшадай байдалые социально-соёлой талаарнь һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд болоно.

Тус заводой ажахыгаа шэнэ гуримаар эрхилжэ эхилһээр хоёр жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо бүтээн гаргаһан продукциингаа худалдагдасые 21 процентээр дээшэлүүлээ. Дунда зэргын салин хүлһэн 13 процентээр нэмээ. Хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулһанай ашаар гар үзүүрэй хүдэлмэришэд. туһалагшад олоороо сүлөөржэ, тэдэнэр мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ аргатай болоо. Бага, дунда зэргын түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн 10 процентээр нэмэхэ.

Заводой бүхы үйлэдбэришэдэй гурбанайнь нэгэн 1970 оной эсэс болотор дээдэ гү, али тусхай дунда эрдэмтэй болохо. Гурбан жэлэй туршада 150 хүдэлмэришэд техминимумай курса дүүргэхэ. Тиихэдэ дипломгүй инженернүүд, техникүүд Азербайджанай политехническэ институдай дэргэдэхи жэл хахадай тусхай курса дүүргэхэ, экономикын, технологиин, ухаалан зохёолгын ажалтай хүнүүдэй семинарнууд ходо болоно. Бүлэг студентнэр заводһоо стипенди абаад, һурадаг юм.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо

ТҮРҮҮШЫН КОМСОМОЛШУУДАЙ ТҮҮХЭ ДОМОГ[…]

...Граждан дайн, түрүүшын субботнигууд, үлэн хооһон байдалтай, һандаралтай тэмсэл—хори гаран онуудай комсомолшуудай зам яаһан габьяатайб даа.

Александр Мильчаков Пермиин залуушуулай хүтэлбэрилэгшэ байһан юм. Һүүлдэнь Сибирьтэ, Хойто-Кавказда, Украинада хүдэлөө. ВЛКСМ-эй ЦК-гай генеральна секретаряар һунгагдаа.

Александр Косырев (1903—1939)—комсомолой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн. Тэрэнэй бүхы наһаниинь совет залуушуулай хэрэгүүдтэй холбоотой. Энэ хүн 1927 ондо комсомолой ЦК-гай секретаряар һунгагдаһан. Һүүлдэнь 1929 ондо Генеральна секретарь болоһон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа): 1928 ондо Улаан талмай дээрэ буулгагдаһан дүрэ: А. Косырев, С. М. Буденный, А. Мильчаков.

АПН-эй фото.

Бүлтадаа шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй, феодальна үе сагай мухар һүзэгтэйшүүлэй дунда өөдөө болоһон, нютагай баяшуулда дарлуулжа, мүлжүүлжэ байһан хэдэн мянгаад хүн зониие политическэ талаар өөһэд тээшээ татажа, шэнэ юумэн тээшэ харуулха гээшэ тиимэшье амар хэрэг бэшэ ааб даа. Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ таджигай кишлагуудта үсөөхэн партийна эмхинүүд бии байһан юм. Тиихэ үедэ комсомолшууд коммунис суртал нэбтэрүүлэгшэд байһан байгаа. Эдир залуу, эрэлхэг зоригтой шэнэ байдалай тала баригшадтай баи, мулла, басмачууд айхабтар мэхэтэйгээр, хатуу хэрзэгыгээр тэмсэдэг һэн. Теэд энэнь шанга аюулта тулалдаан байһан юм.

1920 он. Эдеэ хоолой талаар ехэ бэрхэтэй болоһон үе саг. Партиин Ходженскэ уезднэ комитет хорин табан хүнһөө бүридэһэн бишыхан отряд байгуулаа һэн. Эдэнэй олонхинь комсомолшууд байба. Толгой шатаама наран доро хазаар морёор холын замда гарагша бэлэй. Һүүлэй һүүлдэ Исфара тосхон хүрэжэ ерэхэ. Тиигээд буужа амарха. Тэдэнэй үргэһэндөө һогтоод унташахадань, гансахан лэ харуулшаниинь һэргэг байха. Тэрэ басмачуудай добтолон ороһон тухай нүхэдтөө дуулгаха. Дайсад олон байһан туладаа заагүй илахабди гэжэ бэедээ найданги байгаа. Басмачуудай ахалагша Турдыбай алагдаһан комсомол бүхэнэй түлөө шан үгэхэб гэжэ найдуулһан юм. Тиихэ үедэ амиды үлэхэбди гэжэ ухаандаа оруулаагүй һэмди, — гэжэ бишыхан комсомолшуудай отрядай сэрэгшэ Бабаджан Ульмасов мүнөө һанан хөөрэнэ. Тиигэбэшье тэдэнэр үхэтэрөө тулалдаха гэжэ шиидэһэн байгаа.

— Манай командир Пачамиров гэжэ томоотой залуу хүбүүн һэн. Тэрэнэй эрэлхэг зоригтоиень, хүн зоноо эмхидхэхэдээ бэрхыень мүнөөшье болотороо гайхадагби. Һуурин зон бидэнтэй байна гэжэ тиихэдэ тон һайнаар мэдэрээ һэмди. Теэд эдеэ хоол бэлэдхэхэ ямар хатуу шанга алба дүүргэжэ ябаабибди даа. Манай отрядай дайлалдажа байһан тухай сулюктинскэ шахтёрнуудта дуулгаха һайн дуратан тосхон сооһоо олдоһон байгаа. Эдэ шахтёрнууд манһаа холо бэшэ байһан тула, бидэнэртэй хамта бандидуудые үгы хэлсээ һэн.

— Кишлагаархид бидэниие ехэ һайнаар ойлгогшо һэн гэжэ республикануудай комсомолой эмхидхэлэй съездын делегат Илья Славкин хөөрэнэ. Бидэ хүн зондо үнэн юумэ хэлэдэг, хөөрэдэг байгаабди. Баяд ноёдгүйгөөр, үлэн үлэсхэлэндэ даруулангүй, хашуулангүйгөөр ерээдүйдэ ажаһууха тухай үнэн зүрхэнһөө арад зондо дуулгаха гурим манай зэбсэгнай байһан юм. Тиихэ үедэ хүн зон манай үгэдэ үнэншэдэг байгаа. Теэд манай зүб байһые ажабайдал баталан харуулаа бшуу. Үнэн сэхэ партийна большевик үгэ тиихэ үедэ хүнүүдтэ мүн лэ хилээмэн шэнги үнэтэй байгаа һэн гэжэ би һанадагби. Нэгэтэ бидэнэр түргэн дошхон Вахш голые гаталха баатай болоһон байгаабди. Голой хоёр тээхи зуугаад шахуу метр үндэртэй хабсагай шулуун эрьенүүдтэнь ахир муугаар хүрмэһэн модон хүүргэ арай шамай аһажа байгаа һэн. Тэрээн дээгүүрнь гараха гэжэ зэһээд байтарнай, элжэгэ унаһан хүн хадаһаа буужа ябатараа даллаба. Удангүй манай хажууда хүрэжэ ерэхэдэ, хорёод наһатай залуу хүбүүн байба. Тиигээд бидэниие басмачуудай бариха гэһэн нюуса эшээн тухайнь тэрэ манда хөөрэжэ үгөө бэлэй. Басмачууд энэ хүүргын модо дороһоонь дутуу хюрөөдөөд орхиһон байгаа. Тэрээн дээгүүрнь ябган хүнүүдэй нүгөө эрьедэнь гараад байхада, хойноһоонь хүндэ ганзагатай моридой гарахада тэрэ хүүргэ хамхаран унаха. Тиихэдэнь отряд голой хоёр тээ хубааран үлэхэ ёһотой байба. Тиигэжэ бидэниие басмачууд үгы хэхэ гэһэн зорилготой байгаа. Бидэнэр саг болзор соогоо зэһэжэ, басмачуудые үлдэн дараа һэмди. Дайнай

һүүлээр энэ хүбүүнһэ[…] гэжэ нэрэтэйбши? Хэн[…] бидэндэ эльгээгээб? гэж[…] дамни, нигэжэ харюуса[…] Минии нэрэ Карим Хас[…] шье намай эльгээгүй, […] ерээб.

Хожом Каримай нэрые[…] ликын хэблэлдэ уншахад[…] баясаагша һэм. Һүүлдэ т[…] жикистанай комсомолшуу[…] тэлбэрилэгшэ болоо һэн. […]

Үзэг бэшэгтэ хүн зон[…] гаха хамтын хүдэлмэрид[…] молшууд түрүүлэн ябад[…] Тэдэнэр иимэ лозунгтой […] Үзэг бэшэг мэдэхэгүй, […] дэмтэй нэгэшье хүн ликбе[…] гуулинуудай гадаа тээ үл[…] гүй! Энэнь һургуулиин […] нүүдһээ эхилээд, һургуул[…] шангууд хүрэтэр нилээд[…] хүсэ абадаг һааб даа.

Эндэ баһа баи, мулл[…] нахай басмачууд баһа-ха[…] гаар тэмсэжэ ороо һэн. […] нилээд олон комсомолшууд […] һан байха. Теэд амиды[…] лынь үхэһэн нүхэдэйнгөө […] үргэлжэлүүлжэ. Совет […] хуулиие хүн зондо ой[…] Ленин багша, Коммунис […] болон тэрэнэй социализм […] ха гэһэн гайхамшаг зори[…] хай хөөрэжэ үгэдэг бай[…]

Тэрэ гэһээр нилээд е[…] үнгэрөө. Таджикистанай […] шуул тон ондоо, һайн һа[…] та ажаһууна, ажаллана. […] республикын түрүүшын […] молшуудые, тэрэнэй ре[…] хани халуунаар, эрэлхэ[…] тойгоор бэеэ үгэһыень м[…] гүй. Мүнөө эхэ, эсэгэнэ[…] дайшалхы, ажалайнь су[…] зарнууд комсомолшууд бо[…] нернүүдэй аян замай […] болоо. Мүнөө эдир хүбүү[…] сад, пионернүүд тэрэ үе, […] баатарнуудай гайхамшаг […] тухай ветерануудһаа о[…] бэшэжэ абана, һургуул[…] дайшалхы болон револ[…] алдар солын музейнүүдые […] нэ.

А. ВИШНЕВСК[…]
В. РУДНИЦ[…]
(А[…])

ТРАКТОР, МАШИНАНУУДЫЕ БҮТЭЭСЭТЭЙГӨӨР АШАГЛАХА АРГАНУ[…]

Республикымнай колхоз, совхозууд техникэ зэмсэг олонтой боложо байна. Гэбэшье трактор, машинануудай олошорхо тума тэрээгээр бүтээхэ хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ ехээр үргэдөөгүй гээшэ. Жэшээлхэдэ, 1966 ондо нэгэ трактораар бүтээхэ хүдэлмэри урда жэлэйхиһээнь 24 гектараар бага болоо. Нёдондо баһал тиимэрхүү байдал ушараа гэхэ гү, али нэгэ трактораар жэл соо 370 гектар зөөлэн хахалалга хэгдэһэн байха юм.

Машина зэмсэгүүдэй олошорходо, трактораар бүтээхэ ажалай хүртэсэ бага болоошье һаань, заримдаа хэрэгтэ хэрэггүй шалтагаанаар ажалынь һаалтада ородог бшуу. Машинно-тракторна паркын ажалай муугаар эмхидхэгдэдэгһээ, мүн техническэ дутагдалнуудһаа шалтагаалан трактор, машинанууд олоороо хүдэлмэридэ хабаадуулагданагүй. Бусад колхоз, совхозууд техникэеэ муугаар хадагална. Полевой хүдэлмэриин дүүрэһэнэй һүүлдэ хүдөө ажахын машинанууд тусхай хашаа соо табигдадаггүй, тоһологдологгүй, дайралдаһан газарта байлгагдаад, жэбэдэ эдюулжэ байха ушар үзэгдэдэг. Тиигээд лэ шэнэ техникэ сагһаа урид хэрэглэлһээ гарадаг шуу. Энээнһээ гадна, республикымнай олохон ажахынуудта техническэ онол аргануud үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй, механизаторнуудай хэһэн хүдэлмэриин тоо бүридхэл, тракторна паркын гаргашалһан мүнгэ зөөри муугаар тэмдэглэгдэнэ.

Машинно-тракторна паркын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, бүтээсыень дээшэлүүлхэ арга замуудай гол талань юуб гэхэдэ, техникэ һайнаар заһабарилагдаха ёһотой. Трактор, комбайнууд түхэреэн жэлэй графигаар, хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүд полевой хүдэлмэриин эхилээгүй байхада заһагдажа дүүргэгдэхэ болоно. Томо машинануудай капитальна заһабарилгые тусгаар мастерскойнуудта, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй отделенинүүдтэ, заводуудта хэхэдэ таарамжатай. Тиихэдэ миил юрын заһабарилгые эмхидхэхын тулада колхоз, совхозууд ойрын 2—3 жэлдэ өөһэдын мастерскойнуудые типовой янзаар бариха аргатай байна.

Техникые бүтээсэтэйгөөр ашаглахын тулада ажахы бүхэн трактораар бүтээхэ хүдэлмэриие хоёр халаан соо эмхидхэхэ ёһотой. Тиимэһээ жэл бүри трактористнуудые олоор бэлдэхэ, механизаторнуудай дунда техническэ һуралсал эмхидхэжэ, тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ шухала. Агрегат бүхэндэ һайн кадрнуудые табибал, хүдөө ажахын машина зэмсэгүүд, илангаяа тракторнууд бүтээсэтэйгөөр ашаглагдаха аргатай. Тиигэбэшье зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа, агрегадуудай бүтээсые бага болгоно. Олонхи ушарта халаанай даалгабари дүүргэгдэдэггүй, тиигээд ажахынуудта гарза хохидол ушарна. Нёдондоной байдалһаа элирүүлхэдэ, Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхоз «МТЗ» тракторта нэгэ сеялкэ шагтагалһан байгаа. Тэрээгээр 7 часай туршада 14,5 гектарта тариһан байна. Харин энэ тракторые бүтээсэтэйгөөр ашаглаха гэбэл, СД-24 түхэлэй хоёр сеялкэ шагтагалаад, халаан соо 22,8 гектарта таряа тарижа болохо байгаа бшуу. Ондоошье тракторнууд иимэрхүү шалтагаанаар дүүрэн хүсэн соогоо ашаглагданагүй гээшэ. Газар хахалалгада, таряа хуряалгада, мүн бусад хүдэлмэридэ агрегадууд дүүрэнээр хабсаргагдангүй байжа, ажалай бүтээсэ доошолно.

Тиихэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай трактор, комбайнууд бүлэг бүлэгөөрөө ашаглагдадаг болонхой. Энэ арга тарилгын үедэ үбһэ хуряалга, таряа хуряалгада үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар хүдөө ажахын шухала хүдэлмэри богони болзорто үнгэргэгдэдэг болоо. Техникые бүлэглүүлэн хэрэглэбэл, техническэ туһаламжа хүргэхэдэ һайн байдаг. Комбайнуудые бүтээсэтэйгөөр ашаглаха аргануud мүн лэ олон. Энэ жэлдэ республикымнай олохон ажахынууд, тэрэ тоодо социалис мүрысөө үүсхэһэн «Заганский» колхозой механизаторнууд, агрегадуудые бүлэг бүлэгөөрнь хэрэглэжэ, комбайнуудай бүтээсэтэй болгоо. Энээнтэй хамта, таряалангаа зүбөөр хубаарилжа, комбайнуудай ябаха түрүүшын мүрнүүд таргагдана. Таряа хуряалгын түсэбые һайнаар зохёогоод, технологическа картануудые хэрэглэхэдэ, агрегадуудта маршрут зохёожо, механизаторнуудай ажалые эмхидхэхэдэ, ажалайнь бүтээсэ һураггүй дээшэлнэ бшуу. Мүнөө намар ажалдаа шалгаржа байдаг комбайнернууд нютаг бүхэндэ бии гэхээр.

Таряа хуряалгын үедэ түрүү ажахынууд механизаторнуудта техническэ туһаламжа һайнаар хүргэдэг болонхой. Хяагтын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо мэргэжэлтэй хүнүүд мастернуудаар табигдаад, «летучкаар» ябажа, эбдэрһэн комбайнуудые заһажа байдаг. Тэдэнэй хүсөөр машинануудта техническэ харууһан эмхидхэгдэнэ. Ажахынуудта инженерно-техническэ хүдэлмэриин зүбөөр эмхидхэгдэжэ байхада, агрегадууд ямаршье һаадгүйгөөр ажаллана бшуу. Тиимэ нютагуудта комбайнууд эбдэрбэл, хэдэн часаар байдаггүй, холо абаашагдангүйгөөр поли дээрээ заһагдана. Мүн комбайнуудые поли дээрэнь горючи, тоһоор хангаха хүдэлмэри мүнөө намар олонхи ажахынуудта эмхидхэгдээ.

Мүнөө үедэ ажахынуудта оньһон аргаар заправка хэдэг агрегадууд бии. АТУ-А түхэлэй 44 агрегат, АТУ-П түхэлэй 139 агрегат, мүн тусхай бензозаправщигууд олон. Зорилго юуб гэхэдэ, ажалай халуун хаһада тэдэниие зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, механизаторнуудай нангин уялга болоно. Гэхын хажуугаар трактор машинануудта техническэ харууһалга хэхэ стационарна пунктнүүдые колхоз, совхозуудта бии болгожо, тусхай хэрэгсэлнүүдээр хангахаар гэжэ һанагдана. Тиигэбэл, ажахынуудта мастернуудһаа бүридэһэн звено ажалладаг боложо, ажалдаа техническэ түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ һэн.

Гадна мүнөө тракторна хүдэлмэриин тоо бүридхэл зүбөөр эмхидхэгдэхэ, трактористнуудай бүтээһэн ажал наринаа[…] дэхэ, горючи тоһо[…] трактор, комбайн бү[…] бөөр бэшэгдэхэ ёһо[…] колхоз, совхоз бүхэнд[…] нүүдые бии болгохо н[…] хадаа машинно-трак[…] бүтээсэтэйгөөр хэрэг[…] улха шанартай. Ажах[…] тэлбэрилэгшэд, главн[…] нууд энээн тушаа хэ[…] зэргэтэй.

Механизаторнуудай […] хүнгэн ажал бэшэ. Т[…] дээндэ ёһото анхарал […] байра байдалыень һа[…] гээшэ шухала. Гэбэш[…] ажахынуудай механ[…] хүдэлмэриингөө үедэ […] ла байлгагдана, тэд[…] тын элеэ хоол эмхид[…] Мүн тракторист, ком[…] илангаяа Хориин. Хяаг[…] нын, Прибайкалиин […] материальна талаараа […] машуулагдана. Техни[…] наар харууһалжа, горю[…] мажа байһанайхи гэ[…] үгтэнэгүй. Мүнөө тар[…] гын эхилээд байхадаш[…] ажахынууд механиза[…] урмашуулха хэмжээн[…] раалжа, тэдээндэ һайс[…] лаагүй байха юм.

Хүдөө ажахын прод[…] элбэгжүүлжэ, респу[…] табиһан зорилго, шиид[…] рэгтэ механизаторнууд […] үүргэтэй. Тиимэһээ саш[…] дэнэй ажал хэрэгые ан[…] никэ зэмсэгүүдые бүтэ[…] ашаглаха тухай һанал[…]

С. АВТУШ[…]
БурАССР-эй хүдөө а[…] министрэй орл[…]

Ивановска меланжева комбинадай залуу нэхэгшэ Лидия Омельченко шэнэ үүсхэл гаргаба. Энэ хүмнай табан жэлэй һүүл тээшэ хараалагдаһан ажалай бүтээсые 1968 ондо хүсэлдүүлхэ гэжэ шиидээ. Эбтэй эетэй коллективэй аша туһа, ажал хүдэлмэриин түрүү онол арга тэрэнэй амжалтада ехээр нүлөөлөө. Мүнөө Лидия уялгаяа дүүргэнхэй. Энэ басаган комбинадта ерэжэ хүдэлһөөр оройдоол хоёрхон жэл боложо байна, тиибэшье тэрэнэй нэрые бүхы ороной залуушуул мэдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу коммунист Лидия Омельченко комбинадай ФЗУ-гай басагадтай хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фото.

ҮҮСХЭЛ, ОРОЛДОЛГЫН ҮРЭ

...НСКЭ, ПОСЕЛКОВО Советэй хүдэлмэриие саа... улам һайжаруулха партиин ЦК-гай тогтоолһоор балайшье ехэ ...оогүй. Гэбэшье Мухар... аймагай Хонхолын сель... парти, правительствын... хүдэлмэриие дүүргэлтэ бол... тула горитой хүдэлмэри ...кэ хэлэлтэй. Ленинэй ...нэ, «Искра» колхозуудай ...гүйцэтгэхын тула саг үр... оролдолго гаргана. Хэдэхэн ...нууд дээрэ тогтон хараа... хоёр колхоз һү худал... ...хад жэлэйнгээ түсэбые ...рцент, мяхаар — 114 про... ...дэгөөр — 133 процент. ...—128 процент дүүргэ... ...а. Хүн зонһоо хүдөө ажа... ...дуктнуудые худалдан аба... ...сельскэ Совет амжал... ...дүүргээ. Соёл гэгээрэлэй ...ргаануудта зорюулжа һомологдоһон мүнгэн зүбөөр хэрэглэгдэнэ.

Хэхэ хүдэлмэреэ артаанһаа түсэблэн хараалдаг заншалтай юм. Саг үргэлжын комиссиин, депутадуудай бүлэгэй гэшүүдые суглуулжа, һанамжа, дурадхалнуудыень шагнадаг. Мүн тэдэнэй хэхэ хүдэлмэриень шадамараар хүтэлбэрилнэ. Тиигэһэнэйнь ашаар саг үргэлжын комиссинууд сельскэ Соведэй түшэг болонхой. Үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэлгэдэ, худалдаа наймаанай хүдэлмэри хурадхалгада, малшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулгада саг үргэлжын комиссинууд ехэхэн үүргэ дүүргэнэ.

Хабар, үбэлэй хатуу үедэ ниитын малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа абахын тула эртэнһээ оролдолго хэшээл гаргаха хэрэгтэйнь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Хүдөө ажахын саг үргэлжын комисси колхозой мэргэжэлтэдтэй хамта зүбшэн хэлсэжэ, сабшалан үтэгжүүлхэ, үһалха хүдэлмэри эмхитэй һайнаар ябуулаа. Мүнөө эндэхи колхозууд муу бэшэ ургаса хуряажа абаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо эгээн түрүүлжэ лугомелиоративна оньһожоруулагдамал отрядуудые бии болгоһон, ажахын тоосоондо ороһон байна. Энэ оной апрель һарын һүүл багта аймагай түбтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй семинарай болоходонь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ С. В. Устинов лугомелиоративна отрядай удха шанар тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө бэлэй. Тиихэдэ тракторна бригадануудай ажахын тоосоондо ороһон тухай элидхэлнүүдые колхозой мэргэжэлтэд С. Е. Брылев, Р. Ф. Афанасьев хээ һэн. Социалис мүрысөө эмхидхэлгэ тухай колхозой партийна организациин секретарь В. Н. Козлов хөөрэһэн юм.

Лугомелиоративна оньһожоруулагдамал отрядай бүхы хүдэлмэринь түсэблэгдэжэ, технологическа карта дээрэ оруулагданхай.

Хэрбээ 1967 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 21.100 мянган центнер үбһэ хуряаһан һаа, харин энэ жэлдэ 37 мянган центнер үбһэ абахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсээ. Сельскэ Соведэй депутадууд хуряалга амжалтатайгаар үнгэргэхын тула, үдэр һүнигүй оролдолго гарган хүдэлөө.

Хонхолын соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ үргэн дэлисэтэйгээр хүдэлнэ. Соёлой байшангай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэм малшад болон механизаторнуудта нэгэнтэ бэшэ ошожо, һонирхолтой концерт харуулһан байха юм. Июль һарын һүүл багта библиотекарь Н. И. Ранинская, медицинскэ сестра А. И. Григорьева, парткомой секретарь И. В. Ранинский гэгшэдһээ бүридэһэн агитбригада үбһэшэд дээгүүр ябаа.

Ородой үбэлые эмхитэй һайнаар, дуу хатартайгаар угтадаг болохын түлөө депутадууд бага бэшэ эдэбхи гаргаа. «Забайкалиин хуһанай үдэр» гэдэг зунай һайндэр бии болгоһон байна. Шэнэ ёһо заншалай хүгжэхын, һайндэрнүүдые һонирхолтойгоор үнгэргэхын тула сельскэ Совет ехэ оролдолго гаргадаг. Сэрэгэй албанда мордогшодые баяр ёһололой оршон байдалда үдэшэдэг, дурасхаалта шангуудые барюулдаг гуримтай. Мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадай, партизануудай, ажалай түрүүшүүлэй заншалта үдэрнүүд үе үе үнгэргэгдэжэ байдаг.

Һунгагшадайнгаа захяа заабаряар депутадууд хүүргэ, бани барюулһан байха. Эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байдаг депутадууд олон. Жэшээлхэдэ, П. С. Митрофанов, П. Т. Калашников, А. Т. Калашников гэгшэд һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие харюулха гэжэ оролдодог юм.

— Сельскэ Соведэй сесси ходо эмхитэйгээр үнгэргэгдэдэг. Сессиин хоорондохи үе соо ямар хүдэлмэриин хэгдэһэн тухай тодорхойгоор тоосодог. Депутадууд сессиин тогтоолнуудые һунгагшадтаа дуулгажа байдаг.

Эдэ амжалтанууд гансада туйлагдашоо гэжэ һанабал буруу. Үдэр бүри оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, урагшаа эрмэлзэн ябаһанайнь лэ үрэ дүн болоно.

Н. ЦОКТОЕВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ахалагша инструктор.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

...асуудалда зорюулагдаһан ...н республикын аймагуу... «Союзпечатиин» агентствэ... начальнигууд хабаадал... ...ерэхэ жэлэй захил яагаад ...эмхи гуримтайгаар үн... ...гэжэ хэлсэбэ. Суглаанда ...икын газетэнүүдэй, «Зна... ...бүлгэмэй түлөөлэгшэд ха... ...сэбэ.

...жэ байгаа жэлдэ арад зо... ...нда хэблэл тараалга урда ...жэлэйхиһээ эмхи гуримтай... ...булагдаа. «Айл бүхэндэ— ...журнал» гэһэн социалис ...ее үүсхэһэн «Союзпеча... ...хэлхеэ холбооной хүдэлмэ... ...эд, партийна комитедүүд. ...түлөөлэгшэд республикын ...дөөдэ хэблэл тараалгые ...уулһан, шухала хэмжээ ...эмхидхэһэн байна. Энэ... ...ар байгша ондо 616232 ...азетэ, журнал уншагшад... ...эгдөө. Энэ талаар Баун... ...дын, Загарайн, Захаами... ...Мухар-Шэбэрэй Хойто-Бай... Сэлэнгын. Хориин болон ...аймагуудта хэблэл тарааг... ...лгэ амжалта туйлажа га...

...шадай дунда хэблэл та... ...хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ...саһан ниитын түлөөлэг... ...республикын газетэнүүдэй. ...печатиин» управлениин зүг... ...мэтэ, үнэтэ бэлэгүүд бо... ...гэн шанда хүртэһэн бай... ...энэй тоодо ЛВРЗ-гэй хү... ...шэн Т. С. Рогачева, Бар... аймагай В. И. Алексеев, ...Шэбэрэй Б. Н. Гуревич, Захааминай аймагай Б. Ш. Шойдоков болон бусад олон.

Гэхэтэй хамта Кабанскын, Түнхэнэй, Ахын, Бэшүүрэй, Прибайкалиин, Баргажанай аймагуудта, Улаан-Үдэдэ хэблэл тарааха холбооной начальнигууд Чернявский, Попова, Мункинов, Фомин, Бурдуковская, Смирнова гэгшэд арад зоной дунда тараагдаха ёһотой газетэ, журналнуудые саг соонь захюулха хүдэлмэри һулаар эмхидхээ. Элэнэр «Буряад үнэн», «Экономическа газетэ», техническэ, хүдөө ажахын литература болон бусадые тарааха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Уншагшадай дунда хэблэл тараадаг почтальонууд, ниитын түлөөлэгшэд хэнэй ямар газетэ, журнал уншаха дуратайе һурангүй, багсаад гээл лэ элдэб журнал, газетэ дурадхадаг байба. Зүблөөндэ хабаадагшад ерэхэ жэлэй хэблэл тараахадаа эдэ дутуу дундануудаа зайсуулха гэлсэбэ.

— Манай аймагай «Союзпечатиин» агентство ерэхэ жэлдэ арад зоной дунда тараагдаха ёһотой газетэ, журналаа яагаад эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэбибди гэһэн асуудалые КПСС-эй райкомтой хэлсэжэ, түсэб табиһан байнабди, — гэжэ Захааминай аймагай «Союзпечатиин» агентствын начальник О. Ж. Дариева мэдээсэбэ.

Үнэхөөрөөшье, Захааминай аймагта газетэ, журнал тараалга һүүлэй үедэ яһала һайжараа. Илангаяа буряад хэлэн дээрэ гараһан газетэ, журнал эндэ һаалтгүй тарашаһан байдаг. Энэ жэлдэ аймаг дотор жэлэй дүүрэтэр 1033 хэһэг «Буряад үнэн» газетэ тараагдаад байна. Ниитын түлөөлэгшэд, почтальонууд айл бүхэндэ ябажа, газетэ, журнал тараалгада ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Санагын дунда һургуулиин багша Б. Ш. Шойдоков нютагайнгаа арад зоной дунда хэблэл тараалгые илангаяа һайнаар эмхидхэнэ.

Түнхэнэй аймагай «Союзпечатиин» агентствын начальник нүхэр Попова суглаан дээрэ үгэ хэлэхэлээ, хэлхеэ холбооной узелнуудай начальнигууд манай хүдэлмэреэр һонирходоггүй, газетэ, журнал тараалгаар гансал мэдээ суглуулаад лэ ажалаа хизаарладаг гэбэ.

Республикын аймагуудай нютаг бүхэнэй ниитын түлөөлэгшэд, почтальонуудай арад зонтойгоо харилсаа холбоотой байһан газарта газетэ, журнал һаатабаригүй тарадаг, саг соогоошье абтаад байдаг. Жэшээ болгон Хэжэнгын, Хориин, Яруунын, Баргажанай, Ахын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудые абаад үзэе. Дурсагдагша аймагуудта «Буряад үнэн» газетэ тараалга бусад аймагуудта орходоо үлүү һайнаар, эмхи гуримтайгаарнь ябуулагдаһан байна. Хэжэнгын аймаг («Союзпечатиин» начальник Ч. С. Нимаев) 1000 хүндэ 98 хэһэг газетэ тараажа, «Буряад үнэн» газетын нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн.

Республикын арад зоной дунда хэблэл тарааха асуудалые яагаад һайжаруулха тушаа Жигжитов (Загарай), Мункинов (Аха), Турлай (республикын хэлхеэ холбооной управлениин начальнигай орлогшо) республикын «Союзпечатиин» начальник Савинов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, арад зоной дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа айл бүхэндэ газетэ, журнал бэшүүлхэ гэлсэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад 1969 ондо гараха хэблэл тараалгые ноябриин 25 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаа. Энэ уялга соонь республика соогоо юрэнхы дээрэнь 1000 хүн бүхэндэ 820 хэһэг газетэ, журнал тарааха гэжэ бэшэгдэнхэй. Энээнһээ гадна хүдөө ажахын, техническэ болон бусад һалбаринуудай хэблэлые ажалшадай дунда олоор тараахаар хараалагдаба.

Газетэ, журнал ун... тоо олошоруулха зорилгоор хэблэл захюулха тусхай пунктнууд хүдөө нютагуудта олошоруулагдаха юм. Мүн газетэ, журнал тараахаар эльгээгдэхэ ниитын түлөөлэгшэдэй тоо бүри олон болохо. Республикын колхоз, совхозуудта, предприяти бүхэндэ ниитын соведүүд эмхидхэгдэхээр хараалагдаба.

Республикын ажалшадай дунда 1969 оной хэблэл тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсагшадые шагнаха зорилгоор 24 шан тогтоогдобо. Хэблэл тараа...дай дунда эмдихэгдэһэн социалис мүрысөөнэй дүн 1969 оной февраль һарада согсологдохо юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Шакро Сопеноевич Гургенадзе Федосья Ивановна нүхэртэйгөө үнгэргэшэ хабар Ростовско областьһоо манай республикада ажаһууха, ажаллахаяа нүүжэ ерээ һэн. Эдэнэр Сэлэнгын совхозой 630 эхэ хони даажа абаад, мүнөө һайнаар харууһалжа байнхай. Гургенадзетан хонидоо һайнаар таргалуулаад, мүнөө искусственна аргаар үрэжүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ш. С. Гургенадзе.

А. ШУДУНОВОЙ фото.

«Улаан Аха» колхоз Ахын аймагай эгээл холын ажахынуудай нэгэн юм. Колхозой адууһа малай гүүртэнүүд түб һууринһаан хэдэн арбаад километрэй зайда оршодог. Эндэхи колхознигуудай дунда медфельдшер Зинаида Самбуевна Манханова оролдосотой ажалаараа хүндэтэй болонхой. Һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө арад зоной магтаалда хүртэһэн, хэды дахин Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай Хужарай медпунктые даагша З. С. Манханова.

С. БАДДУЕВАЙ фото.

ВЬЕТНАМАЙ БААТАРЛИГ АРАДАЙ ДАЙШАЛХЫ ХЭРЭГҮҮД

...глиин шэрэнги соогуур ...аһан траншейнууд, нүү... ...һаар баригдаһан гэр бай... ...хэдэн километртэ үр... ...эн харгы зам. ДРВ-гэй ...һургуулиин нэгэн — ...гын, харгы замай инже... ...эй институт намда иимээр ...һэн.

...гын хүдэлмэри оньһожо... факультедэй студентка ...Лантай хөөрэлдөөб. Тэрэ ...уралшын бүлэдэ түрэһэн ...ынгаа багшалдаг искус... ...институдта үшөө хоёр эгэ... ...һурадаг. Харин ахань ...бор болохо. Гэр бүлынгөө ...шад эбтэхэ хэды бэрхэ... ...шье һаань, техникын ...һалбаринуудта мэргэжэлтэд ...тэй гэжэ Лан һайн мэдэ... ...тус институдта һура... ...оһон байгаа.

...газарһаа ондоо тээшээ ...йнь нүүжэ ошоһон, шэнэ ...а хүдэлһэн түрүүшын ...тухай хөөрэжэ үгэхыень ...гүйсэ.

...зуура суглараа һэмди,— гэ... ...э хөөрэнэ. — Шухала хэ... ...юумэеэ үргэлөөд, узловой ...хүрэтэр поездоор, хаана ...ябгаар ябажа хүрөөбди. ...газартаа хүрэжэ ерэхэдэм... ...ргуулиин эхилтэр хоёр һа... ...байба. Түрүүшын үдэр... ...бэрхэшээлтэй һэн. Юун... ...эдэ, байрын гэр, зайн гал, уһаншье үгы байгаа бшуу. Теэд хэншье урмаа хухараагүй. Бригаданууд болон хубааралд, зариман модо унагаажа талмайнуудые бэлдэһэн, нүгөөдүүл худагуудые малтаһан, бусаднай хулһа суглуулһан, барилга бодхоожо эхилһэн юм. Игэжэ хоёр һарын турша соо хамтын байра, аудитори, столово бэлэн болгоод, хэшээлээ саг соонь эхилээ һэмди. Түрүүшээр шубуун дэнгэй гү, али түүдэгэй гэрэлдэ үдэшэндөө хэшээлээ үнгэргэгшэ бэлэйбди. Эдеэ хоолой талаар бэрхэшээлтэй байгаа. Тиимэһээ маниок болон бусад овощой зүйл һуулгаха гэжэ шиидээбди. Студентнэрэй олонхинь городто ажаһуудаг һэн тула, газар тарялан тухай урдань балай һонирхоггүй байһан ааб даа. 300 модо һуулгаха гэһэн даабари хүн бүхэндэ үгтөө. Энэнь тиимэшье амар бэшэ. Теэд хүн бүхэн нормоёо дүүргэгшэ һэн. Эршэтэ ажалай ашаар баян ургаса хуряажа, хүсэд хүрэхэ овощоор өөһэдыгөө хангадаг болонхойбди.

Һуралсалай талаар директорэй орлогшо Нгуен Нят Куанг институдай байра харыт гэжэ дурадхаба. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, үдэрэй турша соо тэрэниие хаража захадань гарахын аргагүй. Энэнь ороной табан провинцида байдаг Минии ошоһон газарта гурбан факультет бии. 75 дүрбэлжэн километр талмайда институдай аудитори—лабораторинууд, мастерскойнууд, кузница, хамтын байра, спортын талмай, библиотекэ, уншалгын зал, столово, сэрэгэй хэшээл үнгэргэхэ плац, мүн буудалгын газар... түхеэрэгдэнхэй. Байрануудайнь хоорондо машинаар ябаабди.

Харгы замай, хүүргэ барилгын факультедтэ декан Лек Ви Ан намайе угтаа. Тэрэ ородоор һайса хөөрэлдэдэг. Москвагай түмэр замай транспортын инженернүүдэй институдта 1966 ондо диссертаци хамгаалһан. Мүнөө 700 шахуу студентнэрэй һурадаг факультедые хоёр жэлэй туршада хүтэлбэрилжэ байнхай. Эндэ гурбан курсын студентнэр һурадаг. Дүрбэдэхи, табадахи курсынхид һуража байгаад үйлэдбэриин дүй дүршэл гарана.

— Манай ахалагша курсануудай студентнэр ороной олон районуудта хүдэлдэг,— гээд Ан хөөрэнэ. — Харгы зам, хүүргэ заһабарилхын тула дүрбэдэхи курсын бүлэг студентнэр Куангбинь провинци һая ошоо. Тэдэнэй практика гаража байһан һүүлшынь үдэр американ эзэмдэгшэд удаан боложо тэһэрдэг бомбо хүүргэ шадар хаяһан байгаа. Студент Мин Виет сапернуудта туһалхын тула һайн дураараа тэндэ үлөөд, бомбын тэһэрхэдэ дайрагдан үхэжэ, институдтаа бусаагүй. Игэжэ Вьетнамай баатар арад дайнай үеын хэсүү бэрхэшээлнүүдые дабан, һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ байдаг.

-Новосибирск, Горький, Киев, Ленинград городуудай профессорнүүдые Советскэ правительство манда эльгээгээ һэн,—гээд декан һанан дурдаба. Тэдэнэр эрдэм мэдэсэ, дүй дүршэлөө бидэнтэй хубаалдажа, мантай хамта ажаһуудаг, ажалладаг байгаа. Тэдэ нүхэдөө мүнөөшье ходо һанаандаа оруулжа, бэшэг бэшэлсэжэ байдагбди. Совётскэ Союз, Польшо, Германиин Демократическа Республика болон бусад аха дүү оронууд тусхай журналнууд, тайлбари үгэдэг ба техническэ литература ходо эльгээжэ байдаг. Эдэ оронуудай багшанар халуун, хани ёһоной бэшэгүүдээр бидэниие дэмжэжэ, американ эзэрхэг түримхэйшүүлые илахын түлөө тэмсэлдэмнай бүри зоригжуулдаг.

Институдта наринаар хадагалагдажа байдаг бэшэгүүдые Ан намда харуулаа.

...Би үдэшэ орой Ханой город һөөргөө бусааб. Траншейнүүд, харгынууд, хулһаар бариһан гэр байранууд дахинаа нюдэндэм зуралзан харагдаа һэн... Хүнэй ябаагүй, бүтүү шэрэнги ой соо оршодог эрдэм-шудалалгын городок иимэ байна. Харгы зам, хүүргэ, портнууд, аэродромуудые заһаха шэнээр барихада шухала хэрэгтэй мэргэжэлтэд эгээл эндэ, джунгли соо бэлдэгдэн гарадаг... Углөөдэрэй Вьетнамай промышленностиин шэнэ һалбаринуудай үндэһэ һуури эндэ мүнөө тодхогдоно бшуу.

Б. ШУМЕЕВ,
АПН-эй корр.

Ханой.

Үсэ һайхан тухай хөөрэлдөөн

ХҮГЖЭМЭЙ ЯНЗА

Урда хэлэгдэһэнэй ёһоор, хүгжэм совет хүнэй ажабайдалда нэбтэрэн ороһон искусствын эгээл шухала зүйл мүн гэжэ ойлгоо һэмди. Сэдьхэлэймнай эршэ зориг, урма баяр түхөөдэг хүгжэм имагтал арад бүгэдын эгээл үнэтэй туйлалта, тэрэ арадтаяа нягта холбоотой байхаһаа гадна, олондо үнэхөөр дуолагдадаг, ойлгосотой байдаг гээшэ. Энээн тухай В. И. Ленин 1920 ондо элитэ немец революционерка Клара Цеткинтэй уулзахадаа хэлэһэн байдаг.

Нээрээшье арадта ойлгогдохогүй хүгжэмһөө ямар туһа байхаб даа. Композиторнууд дуу, оперо, балет, симфони ,оперетта бүхэнөө бэшэхэдээ, тэрэнэйнгээ ерээдүйн хуби заяан тухай, энэмни хүн зондо туһа асарха зохёол гү гэжэ заабол бодожо үзэдэг ёһотой. Тиимэһээ тэрэ оюун бэлигтэй байхаһаа гадна, хүгжэмэй янзануудые һайн мэдэхэ, дүй дүршэлөөр мэргэн болохо гэжэ оролдодог бшуу.

Бидэнэй һанахада, олон тоото шагнагшадшье хүгжэмэй янзанууд (жанр) тухай ойлгохо ёһотой.

Жэшээнь, ямар нэгэн оперой ари ба арадай дуун хоёрой хоорондо угаа ехэ илгаа бии бшуу. Тэрэнь, жэшээнь, дуунай өөрын тусхай жама ёһотой дээрэһээ гарана. Тэрээн шэнгеэр сюитэ симфони хоёр илгардаг, оперо, балетһээ ондоо байдаг.

Дуун—хүгжэмэй эгээл дэлгэрэнги жанр ааб даа. Хүнэй ажабайдалые тэрээнгүйгөөр шэмэглэхэ аргагүй юм. Түрэ дээрэшье, ажалдамнайшье, баяр, гашуудалһаа эхилээд наада зугаа хүрэтэрнай тэрэ бидэнтэй нүхэсэдэг. Тэрэ шанар шэнжынгээ талаар элдэб янзын байдаг. Жэшээнь, «Интернационал», «Марсельеза», «Смело, товарищи, в ногу» гэхэ мэтэ дуунуудые абажа харахада, эдэмнай айхабтар хурса политическэ удхатай, партийна гимнүүд байха юм. Буряад арадай «Үншэн сагаан ботого» тэрэ үеын хүнэй хүшэр хүндэ хуби заяан тухай хөөрэдэг, харин түрын, басаганай, уусын, бэһэлигэй дуунууд мүн лэ өөрын шэнжэтэй байхаһаа гадна, түсгаар өөрын удхатай, үүргэтэй байдаг. Эдэ дуунууд тон дутынай хани боложо, бидэнтэй хамта дайсаниимнай даралсадаг, баяр жаргалымнайшье тэмдэглэлсэдэг. Тиимэһээл дуун хүнэй ажабайдалтай таһаршагүй холбоотой гээшэ.

Хэрбээ дуунай иимэ үүргэ дүүргэдэг байбал, оперо, жэшээнь, мүн лэ өөрын зорилготой байна. Энэмнай богонихон саг соо хүнэй, мүн бүхэли арадай ажабайдал тухай хөөрэжэрхихэ шадалтай юм. Ганса һайн хүгжэм байбал, оперо бүтээ гэжэ хэлэжэ болохогүй. Юундэб гэхэдэ, энэ зохёол сценэ дээрэ бэелүүлхын тула оркестр, хатаршад, зураашад, оёдолшод, эрдэмтэд, режиссернууд, дирижернууд, балетмейстернүүд хэрэгтэй. Сэхынь хэлэхэдэ, ямар нэгэн оперо болбол арадайнгаа хүгжэлтые, культурын ургалтые, хүн зонойнь болбосоролые, искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй бэлигые харуулдаг гээшэ. Буряадай «Энхэ Булад Баатар», «Анда нүхэд» болон бусад оперонууд арадаймнай үндэһэн искусствын эрхим туйлалтануудай нэгэн болодог. Жэшээ болгон М. И. Глинкын «Иван Сусанин» гэжэ оперо хаража үзэе.

Тус оперын үйлэ 1611—1612 оной үеэр Ород гүрэнэй һуурин тосхонуудые Польшын булимтарагшадай дайлан абаад, Москвада ороод байха сагта болоно. Минин Пожарский хоёрой ударидалга доро бүхы арад зон дайсанай урдаһаа бодоо һэн ааб даа. Хүшэгын нээгдэхэдэ, бидэ Костромской губерниин Домно гэжэ һуурин шадар болоһон үйлэ хэрэгтэй танилсажа эхилнэбди. Хатуу бэрхэ дарлалта доро байһан арадай тэмсэл харуулагдана. Тэрэ үеын юрын хүнүүдэй эрмэлзэлые оперын: «Үхэлһөөшье айнагүйлби даа. Түрэл оронойнгоо түлөө тархяа үгэхэдэш болохо!» — гэһэн үгэнүүд гэршэлнэ. Эдэ үгэнүүдые суута Сусанин дайсадта хэлэдэг һэн.

Энэ үбгэн юрын лэ ород таряашан лэ даа. Теэд түрэл арадайнгаа бүхы һайн һайханиие ямараар бэедээ шэнгээһэн байнаб! Тэрэнэй «Саг ерэхэ» гэһэн ари доро түрэл оронойнь гэрэлтэ ерээдүй зураглагдадаг.

Игэжэ тус оперо юрын хүнүүд, арад тухай харуулһан байхадаа мүнөө хүрэтэр олоной сэдьхэл буляаһан зандаа.

Оперодол тон адляар удха харуулжа шадаха хүгжэмэй жанрнуудай нэгэн симфони болоно. Хүгжэмые уран зохёолтой сасуулбал, тэрэ ёһото роман гээшэл даа. Ехэнхидээ гол түлэб дүрбэн хубиһаа бүридэдэг. Нэгэдэхинь — аллегро гэжэ нэрэтэй, энэ хуби хүнгэхэн түргэн хүгжэмһөө бүридэнэ; хоёрдохинь — андате гү, али адажио. Энэ хуби удаанаар, түбшэнөөр дэлгэржэ захалһан хүгжэмэй ехэ хубиин эхин, гурбадахинь — скерцо. Энэ хубида симфониин хүгжэм ехэ түргэн, хүсэтэй болодог, үгышье һаа ехэ хүнгэн, энеэдэтэй болодог. Дүрбэдэхинь — финал. Эндэ симфони доторхи үйлэ түгэсэдэг

Симфониин хүгжэһэн түүхэдэ Л. Бетховеной үүргэ угаа ехэ гээшэ. Тэрэнэй гол темэ тэмсэл байһан. Энэ тэмсэл дотор арадай һайн һайхан тээшэ эрмэлзэлэй бэелэл харуулагдадаг. Һайн муу хоёрой, хара сагаан хоёрой тэмсэл тухай хүгжэм шагнаһан хүнэй сэдьхэл һайниие сэгнэжэ, тэрээндэ дурлажа һурадаг гээшэ. Элитэ революционернүүдшье, шэнэ байдал зохёон байгуулжа ябаһан совет хүнүүдшье Бетховеной симфонинуудые шагнан зоригжодог, тэрэнэй хүгжэм шагнажа, хүсэ шадал, һүр һүлдэ нэмэдэг бшуу. П. И. Чайковский дүрбэдэхи симфони тухайгаа: «Жаргалай үүдэ хаадаг хара хүсэнүүдые сохин дарахые оролдоһон байнаб». —гэжэ хэлэһэн ааб даа.

Мүнөө «Буряад үнэн» газетын хуудаһан дээрэ боложо байгаа хөөрэлдөөн соомнай балет тухай энээнэй урда түсгаар хэлэгдэһэн. Гэбэшье бидэ хүгжэмэй энэ жанр тухай дурдаха хүсэлэнтэй байнабди. Тиихэдээ композитор хүгжэмөө зохёоходоо баледэйнгээ либреттые уридшалан хараадаа абадаг гээшэ.

Энэ хореографическа искусствын эгээн дээдэ шата гэгдэһэн нэрэ зэргэдэ П. И. Чайковскиин «Хун шубуута нуур», «Нойрсоһон дангина», «Щелкунчик» гэжэ баледууд хүртэхэл ёһоороо хүртэлэг. Симфонидо адли дэлисэ ехэтэй аад, тэрээнэй гэрэлтэ һайхан мэдэрэл түрүүлдэг хүгжэмынь хүнэй дура буляажа, һайхан тээшэ, зол жаргал тээшэ хүтэлдэг. Эдэ баледүүд манай Буряадай оперо ба баледэй театрай репертуарта бүхөөр оронхой. Тэдэниие бүхы ажалша араднай һайшаадаг.

Бидэ энэ хөөрөөнэйнгөө эхиндэ дуун тухай хэлээ һэмди. Гэхэтэй хамта бидэ баһа нэгэ дуун тухай хэлэхэмнай Энэ — романс болоно. Романс гээшэмнай хүгжэмэй богонихон зохёол мүн, тэрэниие дуушан гүйсэдхэдэг. тиихэдэнь ехэнхидээ фортепиано дээрэ даган дууряадаг юм Тэрэ өөр соогоо олон янзатай Ехэ уянгата гү, али сэдьхэл хүдэлгэмэ түргэн үгышье һаа, удаан аад, аали байдаг. Композиторнууд романс-дуугаар Эхэ ороноо, түрэл лайлаяа, хани нүхэдөө магтан дууладаг. Глинкын, Даргомыжскиин, Мусоргскиин, Бородинай, Чайковскиин, Рахманиновай романснууд аралта илангаяа үргэнөөр мэдээжэ болонхой.

Романс хадаа хүгжэмэй бусад зохёолнуудта адли мүн лэ ута наһатай байдаг. Жэшээнь, М. И. Глинкын «Бэеэ бари» гэжэ Баратынскиин үгэ дээрэ бэшэһэн романс аяар 1825 ондо зохёогдоһон аад, мүнөө хүрэтэр үнеэхил һонин зандаа юм.

Хүгжэмэй жанр бүхэндэ оноштой, дүрынь абаһан гэхэ гү, али уран бэлигээ бүри хурсаар харуулдаг композиторнууд манай Буряадта олошорно. Б. Ямпилов, Ж. Батуев, Д. Аюшеев, Б. Цырендашиев, С. Манжигеев болон бусадай нэрэнүүд олондо мэдээжэ болоо.

Манай Совет орондо хүгжэм ехэ хүндэтэй, хүн зоной дутын хани нүхэр болонхой. Тэрэ мүн совет хүнүүдые коммунис үзэлтэйгөөр ба дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ сэгнэгдэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэдэг.

Н. МАТОРИН,
хууршан, БурАССР-эй арадай артист.

ТҮНХЭНЭЙ ҺОНИН

АГИТАТОРНУУДАЙ СЕМИНАР ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

Һаяшаг «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай отделениин хүдөөгэй клуб соо колхозой агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө. Эндэ колхозой парткомой секретарь Д. Г. Шаглаев ажахын жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай, саашанхи зорилгонууд тухай суглараг шадта дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Удаань КПСС-эй райкомой хоёрдохи секретарь Н. И. Крючков уласхоорондын байдалаар һонирхолтой лекци уншажа, үргэн ниитэ ажалшадай дунда агитаторнуудай ябуулха хүдэлмэри тухай тогтон хэлэһэн байна. Мүн иимэрхүү семинарнууд Туранай совхоздо, «Сибиряк» колхоздо үнгэргэгдөө.

ГОРИТОЙХОН ТУҺАЛАМЖА

Толтойн дунда һургуулиин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд түрэл колхозойнгоо хони хайшалалгада ниилээдгүй туһалһан юм. Энээнэйнгээ һүүлээр тусхай звено болон хубаараад, үбһэ хуряалгада гараһан байна. Эдэнэр түрүүшынгээ 76 центнер үбһэ һайн шанартайгаар сабшажа һурилөөд, колхоздоо тушаагаа.

Эндэ һургуулиин хүдэлмэрилэгшэд Д. Янданов, Е. Фомкинова, С. Таряшинова гэгшэдэй эрхимээр ажаллаһыень онсолон тэмдэглэмээр. Үбһэ хуряалгань үргэлжэлһөөр.

БААБГАЙ АЛАБА

Шобхо үндэр мундаргатай Саяан уулын хормойдо оршодог Хандагайтын үргэн дэлюун тала дайдаар эндэхи «Восточные Саяны» колхозой адууһа мал атарлан бэлшэдэг. Теэд һаяшаг эндэнь хүбшэ тайгын «эзэн» — баабгай бии боложо, адууһа малдань доботлжо; тэндэхи малшадые амар һуулгахаяа болиһон юм. Гэбэшье эндэхи малшад баабгайн хэзээ номгорхые хүлеэжэ һуугаагүй. Юуб гэхэдэ, үглөөдэрынь Таһархайн гүүртые даагша Г. Прушенов, тус колхозой механизатор С. Пархаев гэгшэд хоёр аматаяа абажа, баабгайн эдеэд үлөөһэн мяханай хажууда хоргодон отожо һууһан байнад. Уданшьегүй үнөөхи абарга томо баабгайн шугы шэрэнгиһээ гаража үлөөдэһэндөө дүтэлэмсээрнь, шэхэ дүлиирмэ буугай дуун нэрэшоо бэлэй. Иигэжэ ниитын малые хорооһон хүбшэ тайгын «эзэн» баабгай алагдаһан байна.

Б. БИРБАЕВ.

ЭЛХИИНХИДЭЙ БАЯР

Ойн харуулшадай, модо бэлэдхэгшэдэй ажаһуудаг Шэнэ-Элхи тосхон үдэр бүри шэнжэ түхэлөө хубилган ургана. Эндэ шэнэ гэрнүүд олоор баригдажа, үргэн салуу шэнэ үйлсэнүүд бии болгогдоно. Эндэхи барилгашад һаяшаг «Лесник» гэһэн үшөө нэгэ шэнэ гастрономой байшан барижа ашаглалгада тушааба.

Г. ГЫПЫЛОВ.

Загарай.

СЕНТЯБРЬ ЯМАР УЛАРИЛТАЙ БАЙХАБ?

Энэ жэлэй сентябрь һара 1961 оной намарай эхин үедэл адли уларилтай байхаар хүлеэгдэнэ. Һарын дунда зэргын температура 7—9 градус (нормоһоо шахуу) байха. Сентябрьда 25—40 миллиметр шииг нойтон унаха. Һарын туршада ехэнхидээ бүрхэгшэг аад, бороо хура балай орохогүй. Зарим газарта манан унаха. Түрүүшын арбан хоногой тэн багаар, хоёрдохи арбан хоногой эхеэр, мүн сентябриин 19—21, 24—27-ной үдэрнүүдтэ бага зэргэ үүлэтэй байха, хирэ хирэ болоот бороо орохо, һүүлшынь табан хоногто нойтон саһан орохо ха. Баруун хойноһоо секунда соо 3—7 метр, хоёрдохи арбан хоногой эхеэр, гурбадахи арбан хоногой тэнгээр секунда соо 10—12 метр хүсэтэйгөөр һалхин үлеэхэ.

Һарын эхеэр һүниндөө 1—6 градус, сентябриин 7-ной, 9-нэй ба 14—16-най үдэрнүүдтэ 0—2 градус хүрэтэр дулаан, һүүлшынь табан хоногто 3—8 градус хүйтэн, үдэртөө 15—20 градус дулаан. Хоёрдохи арбан хоногой эхиндэ, һүүлдэ, мүн сентябриин 25—28 багта 4-һөө 9 градус хүрэтэр хүйтэрхэ юм.

Сүүлхын дунда зэргын температура гурбадахи арбан хоногой эхеэр дулаанай 10 градусһаа доошо, тэнгээрнь — дулаанай 5 градусһаа доошо бууха.

Хойто аймагуудаар хүйтэрэд гэжэ, һарын дунда зэргын температура 5—8 градус (нормоһоо шахуу) дулаан байхаар багсаагдана. Зарим газарта 50—60 миллиметр (нормо соогоо), зарим газарта нормоһоо дээшэ шииг нойтон унаха. Бэшэ сагуудтань сэлмэжэ, бүрхэжэ байбашье, шииг орохогүй гэжэ багсаагдана.

Л. ГОНЧАРОВА,
агрометеоролог.

ШЭНЭ НУРГУУЛИ НЭЭГДЭБЭ

Хара үглөөгүүр орожо эхилһэн хура бороо үхибүүдэй согтой хүхюун шэг шарайе гутаажа шадахагүй байба. Сэбэрхэнээр хубсалһан һурагшад шэнэ һургуулиингаа газаа үни сугларанхай, түрүүшынгээ линейкын эхилхые хүлеэжэ ядана. Урма баяртай түрэлхидшье ерэнхэй, үнгэ бүриин сэсэгүүдые бариһан зогсонод.

Улаан-Үдэдэ жэл бүри шэнэ һургуулинууд нээгдэнэ. Мүнөөшье Октябрьска районой № 25 һургуули нээгдэжэ, тэрэ багай хүн зоной ёһотойл һайндэр болобо бшуу.

Түрүүшын линейкэдэ урда урдынхиһаа олон зон сугларба. Мянгаад һурагшад, мүн лэ тэдэ тооной түрэлхид. Тэдэнэр совет архитектурын һүүлэй туйлалтануудай нэгэн болохо энэ олон дабхар мантан томо байшангые һайхашаангүй яахаб. Парти, правительствамнай коммунизм байгуулха дүрбэн тэмдэ хүнүүдые хүмүүжүүлхын хойноһоо иигэжэл оролдоно бшуу. Иимэ эрдэм шудалхада хэрэгтэй болохо бүхы хэрэгсэлээр түгэс хангагданги шэнэ һургуулинууд орон доторнай, гансахан манай Бурядтаашье хэды олон бодоно гээшэб!

— Таанад, һурагшадые, таанад, түрэлхидые иимэ һайхан шэнэ һургуулитай болоһондотнай амаршалнаб. Үхибүүд, эрдэмэй орьёл өөдэ дабшагты, түрэлхид, һургуулитаяа холбоо барисаагаа улам шангадхажа, манай ерээдүйн халаамнай болохо элэ үхибүүдээ ёһото хүн болгоё! — гэжэ энэ линейкэ нээхэдээ тус һургуулиин директор А. Б. Буинов хэлээ. Тиигээд һүүлээрнь тэрэ 1-дэхи СМУ-гай барилгын участогайхидые амаршалхадаа, һуралсалай жэлые шэнэ байшанда эхилхэ арга олгоһон модошо, түмэршэ, шэлэй дархашуулда, крановщигууд, шэрдэгшэд болон газарай хүдэлмэри хэгшэдтэ халуун баяр хүргөө.

Мүн һурагшадые, түрэлхидые, барилгашадые КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Чукаев, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр С. С. Дмитриев гэгшэд амаршалаа. Тэдэнэр Октябрьска районой һургуулинууд, мүн энэ № 25 дунда һургуули арадай гэгээрэлэй үмэнэ өөрынгөө зүгһөө эрхим нэмэри оруулха бэзэ, эндэһээ арад зондоо ашатай туһатай хүбүүд, басагад гараха бэзэ гэжэ найдуулбад. Мүн тэдэнэр Улаан-Үдын Октябрьска районой барилгашадые ниислэл хотоёо һэльбэн гоёолсожо, һэргээн бодхоолсожо, социалис мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ ябахыень юрөөбэ.

Һүүлээрнь тус һургуулиин 4-хи классай һурагша Ира Степачева урда гараба.

— Хүндэтэ түрэлхиднай, аханар болон багшанарнай! Би нүхэдэйнгөө зүгһөө эрхим бэрхэ һураха зорилготойгоо, Атуу Ленинэй нангин хэрэгые саашадань үргэлжэлүүлхэ найдамтай хүнүүд болохо тухайгаа мэдүүлнэб! — гэжэ тэрэнэй хонгёо огсом хоолойгоор, зориг түгэлдэрөөр хэлэхэдэ удаан альга ташалга замхаагүй.

№ 25 дунда һургуулиин шэнэ байшангые бодхооһон барилгашадай зүгһөө Р. А. Бутухаева үгэ хэлэбэ. Тэрэ энэ һургуулиие саһаань урид, сентябриин 1-дэ дүүргэхэ гэжэ ехэтэ оролдобо. Түрүү барилгашадаа нэрлэжэ үгөө, үхибүүдые эрхимээр һурахыень уряалаа. Тэрэшэлэн һурагшадай дундаһаа эрхим барилгашад гараха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлэө.

Эсэстэнь Р. А. Бутухаева хэр А. Б. Буиновта шэнэ һургуулиин байшангай түлхюур барюулба.

Иигээд түрүүшын линейкэ дүүрэжэ, һуралсал эхилээ.

Д. КОЛМАКОВ.

Социалис оронуудай арминуудай сэрэгшэд Чехословакида.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Совет Армиин сэрэгшэд Чехословакиин ажалшадтай хөөрэлдэжэ байна.
ТАСС-ай фотохронико.

ГЭРҺЭЭ ГЭРТЭ...

Августина Тимофеевна Попова үглөөгүүр эртэ бодожо, гэр доторойнгоо ажал хэжэ дүүргэмсээрээ хэлхеэ холбооной таһаг тээшэ яаралтай гэшхэлдэг. Юуб гэхэдэ, шэлэй заводой һууринда ажаһуудаг хүн зон шэнэ газетэнүүдтэ ямар шэнэ һонин тунхаглагдабаб гэжэ хүлеэжэ байна ха юм.

Хэлхеэ холбооной таһагта багса багса газетэ, журнал болон бэшэгүүдээр дүүрэһэн сүүмхэеэ үргэлөөд, Августина Тимофеевна даажа абаһан участогаараа ябажа эхилнэ. Тэндэнь ажаһуудаг хүдэлмэришэд барандаа газетэ болон журналнуудые олоор захижа уншадаг тула Августина Тимофеевнае үглөө бүри хүндэтэй айлшан шэнгеэр хүлеэдэг гээшэл.

Нүхэр Попова шэлэй заводой хэлхеэ холбооной таһагта ажаллахаар дүрбэн жэлэй саана ерээ бэлэй. Тэрэ үедэ эндэ хүдэлжэ байһан почтальондо нилээд хүнгэн байгаа. Харин мүнөө шэлэй заводой хүдэлмэришэдые гансал хэлхеэ холбооной энэ таһаг хангадаг болоһон тула почтальонуудай ябаха тэрнүүдшье олошороо, мүн сүүмхэньшье нилээд зузаан болоо гээшэ.

Бусад почтальонуудтал адли нүхэр Попова хүн зоной дунда хэблэл шадаал һаа олоор тараахые оролдодог юм. Тиимэһээ тэрэ захигдаһан газетэ, журналнуудые саг соонь эзэдтэнь хүргэдэг.

— Августина Тимофеевнагай участогта ажаһуудаг бүхы бүлэнэр газетэ, журналнуудые захижа уншадаг, — гэжэ хэлхеэ холбооной таһагай начальник нүхэр Старостина хэлээ һэн.

Августина Тимофеевна дүн хамта 485 хэһэг газетэ, 565 журнал 380 байрада тараадаг юм. Эндэ ажаһуудаг бүлэ бүхэн тус тустаа 2—3 хэблэл захижа уншадаг. Энэмнай нэгэл почтальондо хүрэнэ бшуу. Харин хэлхеэ холбооной таһагта хамтадаа 5 почтальон ажаллажа, тус бүридөө Попова мэтэ олон хэһэг газетэ, журналнуудые тараадаг байна.

Байгша оной январиин 1-һээ эхилхэ шэлэй заводой хэлхеэ холбооной таһагай почтальонууд олон тоото уншагшадтаа 2022 хэһэг газетэ, 3234 журнал тараагаа. Энээгээрнь хаража үзэхэдэ, эндэхи хэблэл захигшадай тоо нёдондонойхидо орходоо 2 дахин олошороо.

Хэблэл захиха хаһын эхилэмсээр Августина Тимофеевна айл бүхэндэ ябажа, энээн тухай дуулгадаг, захил хэлгэдэнь али болохоор туһалдаг байна.

Һүүлэй үедэ Августина Тимофеевнада шэлэй заводой ниитын хэблэл тараагшад ехэ туһа хүргэдэг болонхой. Юуб гэхэдэ, шэлэй заводто хэблэл тарааха талаар ойлгуулалгын хүдэлмэри хэдэг тусхай совет эмхидхэгдэнхэй. Тэрэниие коммунист Иван Николаевич Карнаков хүтэлбэрилдэг.

Шэлэй заводой хүдэлмэришэдэй хэблэл улам олоор захижа һонирхон уншадаг болоһон ушарта Августина Тимофеевна Поповагай ехэхэн хубита бии.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ШЕФҮҮД—АЙЛШАД

Яруунын аймагай ажахынуудые шефтээ абаһан Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэд Иисэнгын совхоздо ерэбэ. Айлшадай дунда Социалис Ажалай Герой Анисим Николаевич Оширов бии. Тэдэнэр совхозой полевой стан, малай фермэнүүд дээгүүр ябажа, тариан ажалай хүдэлмэрилэгшэд, малшадтай уулзаа.

Уулзалга дээрэ нүхэр Оширов Советскэ Союзай, Чехословакиин хүтэлбэрилэгшэдэй Московско хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүд тухай тоггохо зуураа, тэрэ хэлсээнэй үрэ дүнгүүдые заводойнгоо коллективэй халуунаар дэмжэжэ байһан тухай хэлэбэ. Удаань совхозой механизатор Иван Ефимов, главна агроном Николай Зайцев гэгшэд уулзалга дээрэ үгэ хэлэбэ.

Халуур, балтын бата холбоон халуун барисаагаар зангилагданхай. Заводой хүдэлмэришэд тус совхоздо малай байрануудые, байрын гэрнүүдые жэл бүхэндэ олоор барина.

А. БАБУШКИН.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Газетэ — уншагшадта» гэһэн түрүү бэшэг. «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо» гэһэн гаршаг доро материалнууд. «Сошордомо дохёо» гэһэн гаршаг доро А. Халгуевай корреспонденци. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Экономическа реформо ба шинии мэргэжэл» гэһэн И. Черняковой статья. ВЛКСМ-эй обкомой пленумэй материал. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: дэлхэйн һонин. «Манай заочно педсовет» гэһэн гаршаг доро В. Елисеевэй статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: АПН-эй материалнууд. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэн тухай мэдээсэлнүүд. В. Брагинагай репортаж. Соносхолнууд.

ХИЛЫН САНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

АЖАЛАЙ НЕДЕЛИ ЭХИЛЭЭ

ПРАГА. ТАСС-ай корр. Т. Мартынова иигэжэ дамжуулна: Фабрика, заводууд, шахтанууд, электростанцинууд, барилганууд болон түмэр замай эдэбхитэй хүдэлмэреэр республика дотор шэнэ ажалай недели эхилээ.

Прагын, Братиславын, Брногой Ильзениин болон бусад промышленна центрнүүдэй үйлэдбэри түргэдэжэ, үдэр ерэхэ тудам продукци улам ехээр гаргагдана. Младоболеславска автомобильна завод хүсэд һайнаар хүдэлжэ ороо. Зүүн Словакиин металлургическа комбинадай, ЧКД — Прага гэжэ заводуудай, Брнодохи подшипнигай заводой, Чехословакиин бусад предприятинуудай коллективүүд эдэ үдэрнүүдтэ ударна халаануудые эмхидхэжэ байһан тухайгаа соносхоо.

Культурна ажабайдал эдэбхитэй боложо байнхай. Орон дотор уран һайханай выставкэнүүд нээгдээ, театрнууд ба кино хүдэлмэрилнэ, үдэшын сагта концертнэ залнууд соо хүгжэмэй аялга зэдэлнэ.

Чехословакиин миллион үлүүтэй үхибүүд сентябриин 2-то һуралсалай шэнэ жэлээ эхилээ.

ХАНОЙДО БОЛЮҺОН МИТИНГ ДЭЭРЭ ФАМ ВАН ДОНГ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ХАНОЙ, сентябриин 3. (ТАСС) Вьетнамай Демократическа Республикын тогтоһоор 23 жэлэй ойдо зорюулагдажа, политическэ партинуудай, ниитын ба сэрэгэй организацинуудай түлөөлэгшэдэй, ниислэлэй хүдэлмэришэд болон албa хаагшадай ехэ митинг эндэ болоо. ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг суглараг шадта хандан амаршалгын үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө вьетнам арадай туйлаһан амжалтануудые үндэрөөр сэгнэнэ. Вьетнам арадта эсэргүүгээр ээрхэг түримхэй байлдаа хэхэдээ, США ехээр хохидон диилдэжэ байна гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын шухала үүргэ дүүргэдэг байһые ДРВ-гэй премьер-министр онсолон тэмдэглэһэн байна.

Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдые Холбоото Штадуудай саг үргэлжэ эбдэжэ байһые Фам Ван Донг буруушаагаа. Хойто Вьетнам «эзэрхэг түримхэй ябуулга хэнэ» гэдэг американ худал хуурмаг номнолые элишэлээ. ДРВ-дэ эсэргүү бомбодолгонуудые, бусад сэрэгэй ябуулганууды үгэ дуугүйгөөр болюулхаһаа арсаһанайнь түлөө США-е тэрэ мүн лэ буруушаагаа. США-гай түлөөлэгшэдтэй Парижда хөөрэлдэхэдөө ДРВ-гэй түлөөлэгшэдэй зүб харaa бодол баримталдаг байһыень премьер-министр Фам Ван Донг онсолон тэмдэглээ.

Ехэ ба үнэтэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө социалис оронуудта вьетнам арадай үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэжэ байһые, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө бүхы түрүү үзэл бодолто хүнүүдтэ, тэрэ тоодо американ арадта баясхалан хүргэжэ байһые Фам Ван Донг элирхэйлэн мэдүүлээ. Марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үндэһэлэн, вьетнам арадай болон социалис оронуудай арадуудай хоорондоо нэгэдэлтэй байхынь шухала гээд тэрэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Чехословакида боложо байһан ушарнууд тухай тэрэ мүн лэ тогтоһон байна.

Вьетнамай Демократическа Республикын Президент Хо Ши Мин, ДРВ-гэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд митинг дээрэ байлсаа.

Урда Вьетнамай патриодуудай дайшалхы амжалтанууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Тхузаумот провинцида ябуулга хэжэ байһан Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй, тэдэндэ туһалагшадай сэрэгүүдтэ эсэргүү хэдэн дайшалхы ябуулганууды августын 23-һаа 27 хүрэтэр амжалтатайгаар хэһэн байна. Табан үдэрэй турша соо байлдаа хэхэдээ, патриодууд 240 гаран американ сэрэгэй албa хэгшэдые хүлһөөнь буулгаа, 38 танкова бронетранспортер галдаа, усадхаа, 3 вертолёт буудажа унагаагаа.

Освобождениие агентствын дамжуулгада үндэһэлэн Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Тэйнинь провинцида американ 25-дахи дивизиин 1-хи бригадын Чаладахи базова лагериие Урда Вьетнамай патриодууд августын 26-най һүни добтолоо. Гурбан час соо байлдаанай болохо үедэ лагерь хүсэдөөр һандаргагдаа. Американ 550 солдат ба офицер хүлһөө буулгагдаа, 160 дайшалхы машина, тэрэ тоодо 80 танк ба бронетранспортер гэмтээгдээ, галдагдаа. Олон тоото дайшалхы техникэ, буу зэбсэг ба һомо хэрэгсэлнүүд буляажа абтаа.

• • •

ЛОНДОН. (ТАСС). Урда Вьетнамай Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд добтолгонуудые хэжэл байһаар. Рейтер агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Данангдахи американ томо баазые тэдэнэр сентябриин 2-то ракетэнүүдээр буудаа.

Э. Маскиин хараа бодол

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай вице-президентын тушаалда кандидадаар демократическа партиһаа дэбжүүлэгдэһэн сенатор Э. Маски Холбоото Штадуудай мүнөөнэй правительствын гадаадын болон дотоодын политикые дэмжээ.

Минии һанал бодол демократическа партиһаа, США-гай президентын тушаалда кандидат вице-президент Г. Хэмфриин хараа бодолһоо «ехэ илгаатай бэшэ юм» гээд сентябриин 1-дэ телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Дайн сэрэгтэ эсэргүүсэн, Чикагода болоһон, хэгдэһэн демонстрацида хабаадагшадые зэрлиг муухайгаар хашаһан, хэһээһэн ябадалые зүбтүүлхые һэдэхэдээ «зүб ушар ёһо хуули гурим сахихые» эрмэлзэдэг дээрэһээ полици иимэ ябуулга хээ гэһэн хэбэртэйгээр Маски баталан хэлээ.

Амжалтатай ... харилсаа холбо...

БЕРЛИН. (ТАСС). «ГДР С... Союз хоёрой хоорондохи ... холбоон шанарайнгаа талаар ... дээдэ хэмжээндэ гараа. Ушар... хэдэ, хоёр ороной холын хар... сэбүүд зүбшэжэ зохёогдо... тэрэшэлэн арадай ажахын ... һалбаринуудай талаар удаа... рой түсэбүүдые зохёохо ... хамтааран зүбшэлнэ». Энээн ... СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи се... ГДР-эй Гүрэнэй Совет... В. Ульбрихт Лейпцигтэхи ... ронднын намарай ярмаг дээрэ ... хоорондын нөм» гэһэн ... даалын худалдаа наймаан... лэй стендүүдые сентябри... харахадаа хэлэһэн үгэ ... дуулһан байна. Ниитын ажаба... бүхы һалбаринуудаар Советск... зай ба ГДР-эй хоорондо үргэн ... саа холбоон хүгжэнэ.

Хоёр ороной хоорондохи ... холбооной амжалтатайгаар ... байһанда һаналаа хананги ба... тэрэниие саашадань хүгж... Лейпцигэй намарай ярмаг ... хисэ боложо үгэхэ гэжэ ... байһанаа В. Ульбрихт эли... мэдүүлээ.

Конгодохи... (Браззавиль...) онсо байдал...

ПАРИЖ. (ТАСС). Конго... завиль) онсо байдал ... Энээн тухай «Голос конголез... волюции» гэжэ радиогой ... 30-да дамжуулһан республик... роны министерствын ком... соо хэлэгдэнэ. Республикын ... лэлдэ харуул табигдаа гээ... заагаа. Франс Пресс агентств... респондентын Браззавильһаа ... сэһэнэй ёһоор Конгын ... Альфонс Массамба-Деба «буу... гээ хуряахые» уряалан ... гражданинуудта», гражданс... роны гэшүүдтэ радиогоор ...

Урда тээнь дамжуулагдаһан ... дээсэлнүүд дээрэһээ хаража ... Конгын аюулгүйе сахиха ... директор урдань байһан Берн... тингу арестовалагдаа. «Опи... байгуулха зорилгоор өөрынгөө ... баригшадай дунда буу зэбсэг ... бусаар тараагаа» гэжэ тэрэ ... дэһэн байна. Дотоодын хэрэ... министр урдань байһан М. ... информацинн министр урдань ... һан А. Омбесса болон засаг... һаа мүнөө хүрэтэр хоргодон ... жа байһан бусад хүнүүдые ... валха ордернууд үгтөө. Эдэ ... дые бэдэрэн ололгодо туһа... үзүүлхыень уряалан ороной ... зондо радио хандаа.

• • •

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Га... оронуудтай Браззавилиин теле... ба телекснэ холбоо барисаан, ... лэн Киншасатай паромно хари... сентябриин 2-то һэргээгдээ.

Браззавильда августын 30-... байдалай соносхогдоһоной ба ... табигдаһанай һүүлээр хэлхеэ ... боон, паромно харилсаан таһа... байгаа гэжэ мэдээжэ.

Хуушан түхэлдөө орожо байна

БРАЗЗАВИЛЬ. сентябриин 3. (ТАСС). Һүүлэй үдэрнүүдтэ шахардуу ушарай тохёолдоһоной һүүлээр Браззавильдахи байдал хуушан хэм түхэлдөө ороо. Бүхы предп... нууд, эмхи зургаанууд, кино... нууд ба магазинууд хүдэлнэ. ... дын оронуудтай Конгын (Бр... виль) телефонно, телеграфна, ... лекснэ холбоон, тэрэшэлэн Ки... тай паромно харилсаан һэргэ... Бүхы шахуу солдадууд казарм... та бусаагдаа. Армиин подразд... нүүд имагтал телеграфай ба ... байшангуудые харан хамга... зангаараа. Город соо табигдаһа... руул удахагүй болюулагдахаар ... саагдана.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

Үдэрэй 2 часһаа 4 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 18 часһаа «Следопыт», «Хвосты» гэһэн мультфильм. 18 час 30 минутаһаа совет композиторнуудай дуунууд. 19 часһаа «Холо, ойрын һонин». 19 час 20 минутаһаа «Голубая комната» гэһэн Польшын телевидениин уран һайханай фильм. 19 час 50 минутаһаа Буряадай искусствын мастернуудай концерт. 20 час 25 минутаһаа телевидениин программа, сагай уларил тухай мэдээсэл. 20 час 30 минутаһаа һүниин 2 час 15 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 23 часһаа «Ставка больше, чем жизнь» гэһэн Польшын телевидениин фильм 6 серинь. Һүниин ноль час 30 минутаһаа футбол.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕ...

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина. 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-78, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор Улан-Удэ типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-01873. Зак. № 918.